

MONORI NAPSUGÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Monor 2019.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ.....	4
1.1 Törvényi előírások figyelembe vétele	6
1.2 Intézményünk nevelési céljai, alapelvei, feladatai	7
1.3 Küldetésnyilatkozatunk	9
1.4 Gyermekkép	11
1.5 Óvodakép	11
Pedagógiai hitvallás.....	11
1.6. Pedagógusképünk.....	12
2. AZ INTÉZMÉNY ADATAI	14
2.1. Óvoda bemutatása	15
2.2. Az intézmény személyi feltételei	15
2.3. Az intézmény tárgyi feltételei	17
2.4. Intézményünk eszköz rendszere.....	18
2.5 Az óvodába lépés feltételei	18
2.6 Csoportszerkezet	19
2.7 Gyermekcsoportjaink összetétele	19
2.8 Gyermekélelmezés	19
3. KAPCSOLATTARTÁS	20
3.1. Kapcsolattartás, a családdal.....	20
3.2. Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel	23
3.2.1. Óvoda és bölcsőde.....	23
3.2.2. Óvoda és iskola	24
3.2.3. Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága, (Cegléd)..	24
3.2.4 Egészségügy, gyermek és ifjúságvédő szervekkel	24
3.2.5. Kapcsolat a különböző közművelődési intézményekkel.....	25
3.2.6. Kapcsolatok szakmai szervezetekkel	25
3.2.7. Kapcsolat a Fenntartóval	25
3.2.8. Kapcsolat a Kisebbségi Önkormányzattal.....	25
3.2.9. Kapcsolat az Egyházakkal.....	26
3.2.10. Az óvodák közötti kapcsolattartás.....	26
4. AZ ÓVODA CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE	27
4.1 Óvodai nevelésünk célja.....	28
4.2.Óvodai nevelésünk feladata	29
4.2.1 Egészséges életmód alakítása.....	35
4.3. Egészség fejlesztés	37
4.4. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.	40
4.5.Anyanyelvi és értelmi fejlesztés.....	44
5. NEVELÉSI GYAKORLATUNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	46
5.1.Játék és tanulási tevékenység	46
5.1.1.Játék.....	46
5.1.2.A játékba integrált tanulás.....	47
5.2. Munka tevékenység.....	49
6. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE	51

6.1. A külső világ tevékeny megismerése	51
6.2. Művészeti tevékenységek	54
6.2.1. Verselés, mesélés	54
6.2.2. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	55
6.2.3. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka	56
6.3. Mozgás	57
7. AZ ÓVODA ÜNNEPEI	61
8. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ (KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ) GYERMEKEK NEVELÉSE	63
9. GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG	69
9.1. Gyermekvédelem célja	69
9.2. A gyermekvédelem feladata	70
9.3. Esélyegyenlőség megteremtése	71
9.4. A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartási Zavarokkal küzdő gyermekek	74
9.5. Tehetségfejlesztés az óvodában	75
10. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	78
10.1 Az óvodába lépés feltételei	78
10.2 A Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére. Az iskolába lépés feltételei	79
11. PEDAGÓGIAI MUNKÁNK TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI	81
11.1 Célja:	81
11.2 A tervezés tartalma	81
11.3 A fejlesztés keretei, formái, módszerei	82
11.4 A nevelés időkeretei a tervezéshez	83
11.4.1 Napirend	83
11.4.2 Heti rend	84
12. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK	86
13. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	87
14. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	89

MELLÉKLETEK

- Etikai Kódex
- Kötelező Eszköz és Felszerelések Jegyzéke
- Jegyzőkönyvek

1. Bevezető

Intézményünk Budapesttől 35 km-re, egy kisvárosban található.

A város a Duna-Tisza közén, a Gödöllő- Monori-dombság és az Alföld találkozásánál fekszik, legmagasabb pontja, a Strázsa-hegy, mely a hagyomány szerint arról kapta a nevét, hogy a török korban innen kémlelték a környéket, őrizve a falut a portyázó török katonáktól. A környékén egykor több tó és mocsár volt. A város őslakói a Kenderes alján és a Paplaposon telepedtek meg. A tavak halállománya élelmet, a mocsarak növényvilága, a tavak iszapja nyersanyagot nyújtott az építkezésekhez és a használati eszközök készítéséhez. A Bogárhozó-tó még a 70-es éveiben is megvolt, ma már a nyomát is alig látni, s az egykor menedéket nyújtó nádasok, mára már csak emlékek. Az egykor kenderáztatásra szolgáló Kenderesi-tó a feltöltések és beépítések után megszűnt, és a 70-es években még nagy területet borító nádasok is visszaszorultak. Az egykori lefolyástalan állóvizek közül a település belterületén egyedül a ma a Kis-tó maradt meg, melyet két éve felújítottak és Tavasz parknak neveztek el. Monor környékén nagy területeket takar a lösz. Ebbe a kőzetbe mélyítették a pincéket. A homokot és az agyagot használták a rakott fal és vályog készítéséhez, majd ebből égették a téglát. (Monori téglagyár) Monor nevezetessége a **Strázsa-hegyi pincesor**, ahol 98, eredeti XIX. századi állapotában megmaradt, és 132, részben átalakított, de így is jelentős borospince tekinthető meg. Jellemzője a pincéknek az ún. gádorok (földdel borított pinceboltozatok) sora. Illetve a pincesorok között található a Borút. Monoron a családok összetétele igen változó. Sok a fővárosba bejáró, dolgozó szülő, ugyanakkor megtalálható az alkalmi munkát vállaló, ill. sajnos egyre több a munkát kereső, munkanélküli szülő is és gyakori a migráció. A fővárosból sok család költözik hozzánk. Itt olcsóbbak a házak, jobb megélhetésben bíznak.

Óvodásaink szociális helyzete igen változatos képet mutat, főként a családok anyagi helyzetében, kulturális körülményeiben. Ezért az óvodában folyó nevelő-oktató munkát úgy kell szerveznünk, hogy a nehéz körülmények között élő, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeket felzárkóztassuk.

Tudjuk, hogy a gyerekek megváltozott életkörülményei, a technika fejlődésének felgyorsulása, a hagyományos élményforrások csökkenése, a család szerkezetének változásai nagymértékben hatnak a gyermekek fejlődésére. Mindezek figyelembevételével egy élményekben gazdag óvodát igyekszünk kialakítani, ahol a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet pozitív hatással van személyiségük fejlődésére.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek társadalmi esélyegyenlőségének biztosítása érdekében egyéni differenciált fejlesztéseket terveznek az óvodapedagógusaink. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, és a gyógypedagógiai-logopédiai fejlesztést az általános óvodai nevelésben integráltan végezzük a hátrányos megkülönböztetés elkerülésével.

Intézményünkre (sok éves tapasztalat alapján) elmondható a nagyfokú kihasználtság (120% körüli). Mindezek ellenére óvodánk pedagógusai és minden dolgozója elkötelezett a nevelés, a magas színvonalú óvodai szolgáltatás biztosításában.

Nevelésfilozófiánk, céljaink, feladataink meghatározása mellett tükröződik egyéni arculatunk.

Intézményünk pedagógus közössége a pedagógiai program elkészítése során nagy gondot fordított arra, hogy meglévő célkitűzései összhangban legyenek az óvodai nevelés országos alapprogram szellemiségével és megfeleljenek környezetünk elvárásainak, a fenntartó és a szülők igényeinek.

A törvényi változásokat figyelembe véve, valamint a programbevaló vizsgálatok tapasztalataira alapozva dolgoztuk át pedagógiai programunkat.

Pedagógiai programunk elkészítése során figyelembe vettük a helyi társadalmi elvárásokból felmerülő feladatokat, alkalmazva a már több éve jól bevált, működő nevelési-fejlesztési gyakorlatokat, módszereket, amelyeket Monor város helyi környezeti adottságai, tárgyi és személyi feltételeink lehetővé tesznek.

Intézményünkben a környezeti nevelést kiemelve folyik a nevelés-oktatás, mely program középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést, és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeljük.

Szellemiségében a környezeti nevelés, a „Zöld Óvoda” személyiségfejlesztő és értékközvetítő szerepének hangsúlyozásával történik.

Tudatosan, tervszerűen végzett óvodapedagógusi munka, kötetlen, spontán gyermeki tevékenység, játék, jó hangulatú ritmikus mozgás, művészeti tevékenységek jellemzik napjainkat, ahol reményeink szerint a gyermekeknek igazi gyermekkoruk van.

1.1 Törvényi előírások figyelembe vétele

Programunk a 255/2009. (XI. 20.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosítása alapján készült, 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Programunk legfrissebb módosítása a Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása alapján került kiegészítésre.

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 94. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az 1. melléklet (a továbbiakban: Melléklet) tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2. § A Melléklet VI. 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.”

3. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2015. szeptember 1-jén lépett hatályba.

(3) A Melléklet rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. nevelési évtől kell alkalmazni.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- 32/1997. (XI.5.) számú-, valamint az azt módosító 19/2001. (III. 29.) OM rendelet és a 18/2002. (IX.29.) OM rendeletről, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei

23/1997. (VI.4.) számú MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X.29.) rendelet a Fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveiről ez alapján készült a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete

a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű

tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról életbe lép 2013. aug. 1. felmenő rendszerben

2017. aug. 31-ig Hatályos a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 2/2005. (III. 1.) OM rendelet (a továbbiakban: R.).

- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- A többször módosított 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről 20/2012 EMMI rendelet
- 277/1997. (XII.22.) Korm. Rendeletet
- 1/1998. (VII.24.) OM rendelet a kötelező felszerelési- és eszköz normáról
- 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- 2011. évi CXCV. törvény nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelete egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.

- A 2019. évi LXX. törvény elfogadásával az Országgyűlés módosította a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényt, amelynek módosult előírásai 2019. július 26-án, szeptember 1-jén, illetőleg 2020. január 1-jén lépnek hatályba.

1.2 Intézményünk nevelési céljai, alapelvei, feladatai

*Míg megnövök
„Engem ne emeljen magasba senki,
Ha nem tud addig tartani
Míg TÉNYLEG megnövök.
Guggoljon ide mellém,-
Ha nem csak hallani-
De ÉRTENI akar,
Hogy közel legyen a szívdobbanásunk”
(Birtalan Ferenc)*

Óvodai nevelésünk célja:

A gyermeki személyiség kibontakoztatása tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. A **tevékenységközpontú óvodai nevelést**, a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeljük.

- ◆ Nevelési célunk középpontjában áll a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése.
- ◆ A pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítjuk, azaz **kooperációra** és **kommunikációra** kívánjuk képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.
- ◆ A teljes gyermeki személyiséget fejlesztjük a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, a gyermeket megillető jogok és az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- ◆ A környezeti nevelés nagyon hangsúlyos számunkra, és a Zöld Óvoda program szellemében végezzük nevelő munkánkat.
- ◆ Kiemelt figyelmet igénylő, (a többi gyermekkel együtt nevelhető, a csoportba integrálható) gyermekek nevelése fejlesztése. (Alapító okiratban szereplő beszéd és enyhe értelmi fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek.)
- ◆ Hangsúlyozzuk az egészség fejlesztését és egészséges életre nevelést.

Legfőbb alapelvünk, hogy

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- A gyermekek szeretetteljes, nyugodt légkörben, igényes körülmények között tevékenykedve töltsék napjaikat.

- A szeretetteljes, derűs óvodai légkör megteremtésével biztosítjuk a gyermeki szükségletek kielégítését, a testi, szociális és érzelmi képességek kibontakoztatását.
- A napi tevékenységek során egyensúlyban tartjuk, az életkori sajátosságoknak megfelelő készség-, és képességfejlesztést és az önfeledt, szabad játékot. A játéknak, kiemelt szerepet tulajdonítunk. A gyerek dolga jól és jól játszani az óvodában. A játék maga az élet, éppen ezért az életre nevelés a játékból indul ki. A játék, tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan használunk fel a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez.
- Nevelési munkánkkal elősegítjük, hogy intézményünkben jól kommunikáló, saját véleményalkotásra képes, nyitott, egészséges, az iskolában jó eséllyel induló gyermekek kerüljenek ki.
- Nevelésünk egésze *személyiségközpontú*, folyamatosan előtérben van az *egyéni fejlődés elősegítése, képességeik kibontakoztatása*.
- Esélyegyenlőtlenség csökkentése az *egyenlő hozzáférés* biztosításával. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetes a külső és belső partnereink számára (multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása)
- A kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű (sajátos nevelési igényű-kiemelt figyelmet igénylő) gyermekek fejlesztése óvodánkban integráltan működik.
- Intézményünkben valamennyi gyermeknevelésben résztvevő felnőtt a *partnerközpontú működés* híve. Programunk fő törekvése segíteni gyermekeinknél az önirányítást, a saját megoldások keresésének képességét, kulturált magatartási szokások kialakítását különböző tevékenységek által.

Nevelési feladataink:

Legfőbb feladatunk az óvodáskorú gyermekeink testi-lelki szükségleteit kielégítése.

- *Feladatunk az életre való felkészítés* a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (Képesség fejlesztéssel felzárkóztatjuk a rászorulókat illetve segítjük a kiemelkedő képességűeket fejlesztő pedagógus, logopédus bevonásával. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében három éves kortól biztosítjuk a gyermekek felvételét és átgondolt megtervezett egyéni fejlesztésben részesítjük a rászorulókat.

Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítása
- Egészségnevelés
- Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása, közösségi nevelés.
- Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása
- Környezeti nevelés kiemelésével.

Nevelési programunk lényege, hogy a képességfejlesztést a *gyermekek tevékenységei* által, azok segítségével kívánjuk megvalósítani. Helyet, időt, eszközöket és pedagógiai segítséget

nyújtunk a tevékenységek végzéséhez. A minőség számunkra azt jelenti, hogy nap, mint nap, számtalan lehetőséget kínálunk a gyermeki tevékenységek kibontakoztatására. Nevelésünk tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre.

1.3 Küldetésnyilatkozatunk

*Ha a gyerekek kritizálva élnek,
Megtanulnak megbélyegzettek lenni.
Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak vesznek.
Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.
.....
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.
A Te gyereked miben él?*

Dorothy Law Noltte

A nevelőtestületünk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján saját programot dolgozott ki, melynek módszerében tevékenység központú, alapja a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja a gyermeki személyiség fejlesztését és az életre való felkészítést a tevékenységek által a tevékenységeken keresztül.

Azért dolgozunk, hogy a gyermekek harmonikus személyiségének életkorra jellemző tulajdonságait kibontakoztassuk és erősítsük. Fejlesztjük a gyermekek beszédképességét, erősítsük önállóságát, megalapozzuk és növeljük önbecsülésüket.

Segítjük a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekeket a tanulásban akadályozott és részképesség, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, valamint a kiemelkedő képességű gyermekeket.

Beintegráljuk a beszéd és enyhe értelmi fogyatékkal élő gyermekeket.

Minden gyermeket arra nevelünk, hogy meglássa mindannyian különbözőek vagyunk, ez a természetes.

Olyan óvodába várjuk a gyerekeket, ahol szeretetben, otthonos, derűs, nyugodt légkörben, biztonságban tölthetik egész napjukat. A velük foglalkozó óvónők szerető gondoskodással veszik körül. Szükség szerint ölebe veszik, megsimogatják Őket, meghallgatják problémáikat. Segítenek a megoldás megtalálásában.

Változatos fejlesztő játékok közt válogathatnak és magasan képzett, gyermekszerető óvónők, dajkák védőszárnyai alatt.

Nevelőtestületünk óvodapedagógusai sokoldalúan képzettek, többféle állami szakirányú végzettséggel rendelkeznek, elhivatottak. Tudjuk és hisszük, hogy minőségi munkához elengedhetetlen a folyamatos önképzés és a kollégákkal való hatékony együttműködés. Ez magában foglalja az óvónőket, dajkákat, technikai dolgozókat és a vezetőt is.

A gyerekek nevelése életkorhoz igazodó, tevékenységközpontú módszerekkel zajlik (sok-sok játékos tevékenység, szenzitív módszerekkel. (érzékelés, észlelés, hallás, látás, tapintás esetenként ízlelés és szaglás)

Óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. Mind az épület, mind a közösség már külső megjelenésében is ezt sugározza.

Hosszú évek óta tudatosan készültünk arra, hogy gyermekeinkbe is elültessük a természet iránt érzett szeretetet, annak megóvását, környezetünk védelmét. Legfontosabb egy elkötelezett, a környezetünkért, a környezeti nevelésért tenni képes nevelőtestület, felnőtt közösség. Óvodánk, 2014 decembere óta „Zöld Óvoda”, és az óvoda mindennapjaiban fontos szerepet tölt be *környezettudatos magatartás* formálása és alakítása, a természetet óvó, tudatosan alakító, óvodás nevelése.

Zöld ünnepeink kiemelt szervezésével is szeretnénk a természet a környezet védelmére, szeretetére szépsége felé irányítani a gyermekek figyelmét.

Pedagógiai programunkban fontos szerepet kap az önmagát és másokat elfogadó, együttműködésre képes attitűd formálása, a kooperációs és kommunikációs készség fejlesztése.

- Kapcsolatot tartunk a helyi zöld szervezetekkel.

Az óvoda külső és belső kommunikációs tevékenységében megjelenik a környezetvédelem témaköre (pl. ünnepek, séták, kirándulások, kísérletek könyvtárúsítás, óvodai programok szülőkkel közös kirándulások stb.)

- *Kiemelt feladatunk az egészséges életmódra nevelés, melyet megfelelő napirend alakítással, tervszerű és spontán mozgásfejlesztéssel optimális délutáni pihenéssel, megfelelő rendszeres étkezéssel, elegendő folyadékbevitellel, gyakori csoportszellőztetéssel, rendszeres tisztálkodással, fogápolással és rendszeres mindennapos együttmozgással a szabadban kívánunk elérni.*
- *Az egészség fejlesztése elengedhetetlen az óvodás gyermek nevelésében. Mindezt mozgásukat javító tornával, szervezetük edzésével egészségük megóvásával, baleset megelőzéssel, sok sétával, a napi zöltség és gyümölcsnapok szervezésével valósítjuk meg.*
- *Nagy gondot fordítunk a hazaszeretet, anyanyelv szeretetére nevelésre, - Naponta mesét hallgathatnak, verset tanulhatnak.*

Törekszünk a kommunikáció és kooperáció fejlesztésére.

- *Komolyan vesszük, hogy az óvodás gyermek fő tevékenysége a játék. Időnk nagy részét játékkal töltjük, s ha lehetséges a tanulást is játékba integráltan végezzük. Változatos udvari játékokon tölthetik szabadidejüket*
- *Befogadó óvoda vagyunk, ami azt jelenti, hogy beintegrálunk megismerési, tanulási nehézséggel küzdő, enyhe értelmi és beszéd fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket is.*

- Részképeség elakadás esetén, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásához, tehetségek kibontakoztatásához fejlesztőpedagógus nyújt segítséget.

Intézményünk dolgozói

1.4 Gyermekkép

Minden gyermek sajátos egyedi öröklött tulajdonságokkal, személyiségjegyekkel rendelkező egyszeri, megismételhetetlen, fejlődő személyiség. Fejlődését meghatározza öröklött tulajdonságai, szociokulturális környezete, és a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások.

Az óvodás évek alatt minden gyermeket személyiségének, képességeinek érdeklődésének megfelelő egyéni bánásmódban, és fejlesztésben részesítünk. Ennek érdekében elengedhetetlen, hogy szorosan együttműködjünk a családdal.

Legyenek, egészségesek, akarjanak, szeressenek mozogni.

Figyeljenek oda egymásra. Vegyék észre, ha a másiknak segítségre van szüksége. Jellemezze őket a megértés, a szolidaritás az empátia. Fogadják el önmagukat és a másikat. Ismerjék meg önmaguk és társaik értékeit.

Gondolataikat érzéseiket tudják elmondani. Kéréseiket, véleményüket bátran, őszintén nyilvánítsák ki.

Tudjanak örülni.

A felmerülő problémákat, konfliktusaikat próbálják önállóan, megoldani.

Kommunikáljanak és kooperáljanak társaikkal és a felnőttekkel. Beszéljenek tisztán érthetően.

Legyenek vidámak, kiegyensúlyozottak.

Önként, örömmel vegyenek részt különböző tevékenységekben, legyenek kreatívak.

Őrizzék meg a természetes kíváncsiságukat, óvják, védjék, alakítsák környezetüket.

1.5. Óvodakép

Pedagógiai hitvallás

Óvodánk a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig, - legfeljebb 8 éves korig – nevelési intézmény. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelése a család feladata, az óvoda csak kiegészítő szerepet tölt be.

A gyermek nevelése során kiemelt feladatunk, hogy az óvó – védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének sokoldalú harmonikus fejlődését az egyéni sajátosságok, és a gyermekenként eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását, testi-lelki, szükségleteinek figyelembe vételével, esetenként hátránycsökkentéssel.

Valljuk, hogy az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságából adódóan, feltétel nélküli szeretetre vágyik és arra, hogy szükségleteit kielégítsék.

Ezért tartjuk fontosnak az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes befogadó

„**körülölelő**,” nyugodt, derűs, családi légkör megteremtését, ahol érzelmi kötődés, bizalom alakul ki óvónő és gyermek között.

- Ahol a gyermeket ” individuumnak”, különleges megismételhetetlen személynek tekintik. Elhivatottak a tekintetben, hogy személyiséghez, egyéni képességekhez, eltérő fejlődési

üteméhez és érdeklődéshez mértén fejlesszék a gyermekeket. Minden esetben figyelembe vegyék a kulturális, szociális hátrányaikat, és dolgozzák ki a tervet felzárkóztatásukra.

- Segítenek a tehetségük kibontakoztatásában. Csökkentsék a hátrányokat, minden gyermekre egyformán odafigyeljenek. Ezt a kapcsolatot a feltétel nélküli tisztelet és elfogadás jellemezze.
- Ahol befogadják, elfogadják a sajátos nevelési igényű gyermeket, a kiemelt figyelmet igénylőket.
- A hátrányos helyzetű gyermekeket megértéssel kezelik, tesznek hátrányuk leküzdéséért, segítik beilleszkedésüket, egyéni fejlesztésben részesülnek hátrányaik mértéke szerint.
- Fokozatosan tanítják meg őket az együttműködésre, alkalmazkodásra, kompromisszum készsége, toleranciára, empátiára, az igazság fontosságára és az igazmondásra.
A rohanó életben egy olyan sziget legyen az óvoda, ahol még nem a farkastörvények uralkodnak, hanem ahol a közösség megtartó segítő hálójára vigyáz minden tagjára.
- Ahol a kultúra a hagyomány érték, lelkiismereti és vallásszabadságát biztosítják.
- A hazaszeretet a családszeretet fontos tényező, a népdal, a mese a vers a mindennapok része.
- Ahol a gyermek, kedvére játszhat, s közben ismerheti meg a világot.
- A gyermekekben felkeltik a kíváncsiságot és igyekeznek fenn is tartani önmaga, társai az emberek a körülöttünk lévő világ iránt. Segítenek a „felfedező” útján.
- Megtanítják arra, hogy Ő fontos érték. Ismerje meg, szeresse, tisztelje önmagát, másokat és a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetet.
- Ahol a természet szeretete, megbecsülése, megóvása, védelme, alakítása, szépítése természetes igény, és ezért minden embernek tenni kell. Az óvodás gyermeknek is képességeihez mértén.
- Játszva tudhatja meg, hogy környezetünkre és önmagunkra vigyázni kell, mert csak akkor lehetünk mindannyian egészségesek.
*"Nem a tudás, hanem a tanulás, nem a birtoklás, hanem a szerzés,
nem az ottlét, hanem az oda út szerzi a nagyobb örömet."
/Carl Friedrich Gall.*
- Ahol a felnőttet is tisztelik, becsülik.
- Munkáját figyelemmel kísérik, értékelik és erről visszajelzést is kap.
- Olyan légkört igyekszünk teremteni, ahol gyermek és az óvodában dolgozó felnőtt is egyaránt jól érzi magát.

1.6. Pedagógusképünk

Programunk kulcsfontosságú szereplője az óvodapedagógus. A gyermek utánzási hajlamából eredően azonosulni akar a szeretett személlyel. Megjelenése biztonságot, nyugodtságot sugároz, lényeges, hogy mit és hogyan mond és cselekszik. Meghatározó, hogy milyen értékekkel rendelkezik, mit alakít ki, és örökíti át a gyermekekbe.

Emberi és kulturális értékek: szeretet, jószágosság, szépség, harmónia, tolerancia, élet és természet szeretete.

Társas kapcsolatok szempontjából: jó kommunikáció, mások tisztelete, kollegialitás, együttműködés, barátság, hűség, hagyományápolás.

Mindennapi élet értékei: kulturált viselkedés, udvariasság, segítőkészség, alkalmazkodás, rugalmasság, kreativitás, türelem.

A pedagógusok megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe ezért nagyon fontos a pozitív óvodapedagógusi modell.

Az óvodapedagógus pozitív, elfogadó magatartásával segítse elő, alapozza meg a gyermekcsoportban egymás elfogadását, a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányának megtanulását.

Alapvetőnek tekintjük, hogy az intézményünkben dolgozó pedagógusokra jellemző legyen:

- ◆ a gyermekek személyiségének, emberi méltóságának mindenkor tiszteletben tartása,
- ◆ a pedagógiai optimizmus, hivatásszeretet,
- ◆ az egyéni különbségek elfogadása és a gyermekek arra való nevelése,
- ◆ a gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő eljárások módszerek megválasztása,
- ◆ az együtt érző, megértő, elfogadó attitűd, mely nemcsak a gyermekekkel, hanem a szülőkkel, kollégákkal való kapcsolattartást is jellemzi,
- ◆ anyanyelvi- kommunikációs magatartásának pozitív modellértéke,
- ◆ a folyamatos önképzés, továbbképzésen való részvétel igénye, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata, a megújulni tudás képessége.

A szülőkkel való kapcsolatára jellemző:

- ◆ a kölcsönös tisztelet és megbecsülés, együttérzés, segítő szándékú közeledés
- ◆ a gyermekekről nyújtott teljes valós, de tapintatos információ nyújtása
- ◆ a családi vonatkozású információk szigorú titokként való kezelése

Az intézménnyel való kapcsolatára jellemző:

- ◆ kollegiális munkakapcsolat, óvónő-óvónő, óvónő dajka, óvónő pedagógiai asszisztens között, mely kölcsönösen őszinte, jó szándékú és tiszteletteljes viszony,
- ◆ a nevelőtársak szakmai észrevételeinek nyitottan való fogadása;
- ◆ az óvoda belső életével kapcsolatos információk titokként való kezelése
- ◆ az intézmény értékrendszerével való azonosulás.

2. Az intézmény adatai

Az intézmény megnevezése:	Közzszolgáltató költségvetési szerv.
Monori Napsugár Óvoda címe:	2200 Monor, Jászai Mari tér 1.
Telefon/fax:	29 /413-228
E-mail cím:	monorinapsugar@gmail.com
Vezető:	Técsiné Vas Ildikó
Az intézmény fenntartója:	Monor Városi Önkormányzat
Az intézmény gazdálkodás megszervezésének módja szerint:	önállóan működő költségvetési szerv, saját gazdasági szervezettel nem rendelkezik
Az óvoda szakmai szempontból:	önálló
Az óvoda vezetője:	Monor Város Önkormányzat Képviselőtestülete által kinevezett óvodavezető
Jogköréről, felelősségéről:	a Kt. 54.§. rendelkezik. - egyyszemélyi felelősi, döntési jogkörrel, - önálló munkáltatói jogkörrel - előirányzat felhasználói jogkörrel rendelkezik.
Vezető helyettes:	- a vezető munkájának segítése, hiányzása esetén helyettesíti, feladatot megosztják.
A nevelőtestület:	az intézmény szervezete, a legfontosabb tanácskozó és döntéshozó fóruma. A minőségi nevelőmunka megvalósítói, kulcsszereplői.
Munkaközösség	működik a pedagógusok módszertani tudásának fejlesztése érdekében, a minőségi munkavégzés záloga, a testület maga választja a vezetőt, feladata a pedagógiai munka fejlesztése. Munkaterv szerint működik.
BECS	Belső ellenőrzési csoport, feladata, hogy feltérképezze a kiemelkedő területeket és rávilágítson a fejleszthetőkre. Munkaterv szerint működik.
Az óvodai alkalmazottak munkakörei:	- pedagógus munkakör (óvodapedagógus) - pedagógiai asszisztens - pedagógiai munkát segítő (dajka) - óvodatitkár - egyéb technikai alkalmazottak (takarító, konyhai kisegítő, karbantartó-gondnok, óvodatitkár)
Az intézmény alaptevékenysége:	Közzszolgáltató költségvetési szerv. Iskolai előkészítő oktatás (Óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés.
Alapító okirat száma, kelte:	27-581-2/2019.
OM azonosítója:	202511
Az óvodai csoportok száma:	4
Felvehető maximális gyermeklétszám:	120 fő

2.1. Óvoda bemutatása

Monor, a fővárostól 36 km-re található. A városban öt óvoda működik. A Monori Napsugár Óvoda 1973-ban épült, a város külső csendes, nyugodt kertvárosi részén helyezkedik el. Óvodánk négy csoportos, tágas, világos jól felszerelt csoportszobákkal rendelkezik. Berendezésében az egyszerűség, a takarékoság, a praktikusság jellemzi. Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, növényekkel, a természetsarokban a „természet kincseivel”. Óvodánkban a gyermekek nevelése életkorhoz igazodó tevékenység központú módszerek figyelembevételével zajlik. Programunkban fontos szerepet kap az önmagát és másokat elfogadó, együttműködésre képes attitűd formálása, a kooperációs és kommunikációs készség fejlesztése, valamint az egészséges életmódra nevelés. Szellemiségében a környezeti nevelés személyiségfejlesztő és érték közvetítő szerepének hangsúlyozásával történik. Célunk, a **környezettudatos magatartás** megalapozásával, a természetet óvó, tudatosan alakító, óvodás nevelése. Az óvodában ennek megfelelően tisztított vizet isznak a gyerekek. Víztakarékos WC-öblítők működnek. Elterjedt szokás, hogy ha nincs szükség a villanyvilágításra, lekapcsoljuk azt. Az óvoda működése során az irodában elrontott (használt) papírt külön tárolóba gyűjtjük, hogy a gyerekek elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni esetleg újrahasznosítani stb. Naponta gyümölcsöt esznek, az ivóvíz mindig rendelkezésre áll a csoportban és az udvaron egyaránt. A gyerekek foglalkozási eszközeit, játékait körültekintően vásároljuk meg, például: ne legyen mérgező festékkel bevonva, ne legyen a környezetre káros. Az udvari mozgásfejlesztő eszközök, környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játéknak. Árnyékot adó fák és ivókút áll rendelkezésre, amely gondoskodik a folyamatos folyadékpótlásról. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

A Jászai Mari Általános Iskola közelsége elősegíti a tanítók és az óvónők közös pedagógiai munkáját, amit a szülők is pozitívan értékelnek.

2.2. Az intézmény személyi feltételei

Az intézmény személyi feltételei megfelelőek.

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

- Intézményvezető 1 fő
- Általános helyettes 1 fő

óvodapedagógusok				
jelenleg	főiskolai végzettségű	vezetői szakvizsgás	fejlesztő szak	tanítói végzettségű is
9fő	9 fő	2 fő	2 fő	1 fő
pedagógiai munkát segítő alkalmazottak, dajkák				
	dajka képzőt végzett	érettségizett	8 általános	
4 fő	3 fő	1 fő	-	
pedagógiai asszisztens				
		1 fő		
óvodatitkár				
		1 fő		

Óvodánkban a gyermekekkel 8 óvodapedagógus, 1 óvodavezető és 4 dajka, valamint 1 pedagógiai asszisztens és 1 óvodatitkár dolgozik. Óvónőink felsőfokú végzettséggel rendelkeznek.

6 óvónőnek szakvizsgája is van (vezetői vagy fejlesztőpedagógusi). Három dajka elvégezte a dajkaképzőt, 1 dajka érettségivel rendelkezik. A munkánkat 1 konyhai alkalmazott, 1 takarítónő és 1 karbantartó segíti.

Az óvónők és a dajkák és pedagógiai asszisztens aktívan együttműködnek a szokások és szabályok kialakításában, a családi, szeretetteljes, biztonságot nyújtó barátságos légkör megteremtésében és fenntartásában.

Az óvodapedagógusok szakképzettség szerinti megoszlása és egyéb továbbképzéseik			
Főiskolai végzettség: 9 fő			
Vezető óvodapedagógusi szakvizsga (4 félév)	2 fő	Óvónő+ tanító diploma	1 fő
Környezetkultúra az óvodában	3 fő	Tevékenységek központú óvodai program	7 fő
Óvodából iskolába	1 fő	Prevenációs mozgásfejlesztés...	4 fő
Fejlesztő pedagógusi szakvizsga (5 félév)	2 fő	Tevékenység, személyiségfejlesztés, környezeti játékok	2 fő
Rajtunk is múlik, környezeti nevelés	3 fő	Mozgásterápia	1 fő
Számítógépes ismeretek alapfok	6 fő	Számítógépes ismeretek középfok	1 fő
Környezet és természetvédelemtől a fenntarthatóság felé	2 fő	Óvodapedagógusok szakmai megújító képzése – portfólióírás	3 fő

Az óvónőink az évek során több képzésen is részt vettek. Szerencsére nagyrészüket szakvizsgás képzésen is. Ebből is az a következtetés vonható le, hogy a képzést, önképzést mindannyian természetesnek tartjuk, s a használható tudás fontos a kollégák számára is.

Pedagógus munkaközösség

A köznevelési törvény értelmében s a nevelési-oktatási intézményben legalább öt pedagógus hozhat létre szakmai munkaközösséget. A **munkaközösség** a nevelő-oktató munka, illetve a pedagógiai program minél hatékonyabb, színvonalas megvalósítása érdekében jön létre. Feladata:

- Segítse az innovációk, új módszerek megismerését, önképzéssel fejlesszék meglévő ismereteiket.
- Fordítsanak fokozott figyelmet a tehetséggondozásra, a felzárkóztatásra.
- Vegyenek részt egy-egy óvodai, ünnepség szervezésében, lebonyolításában.
- Tervezzék meg a tanulók egyéni képességfejlesztését, alkalmazzák a differenciált munkáltatást.
- Nyújtsanak segítséget a szakmai pályázatok megírásához, elkészítéséhez.
- Tegyenek javaslatokat a munkaközösség kiemelt feladataira az éves munkaterv alapján.
- Működjenek együtt a többi munkaközösséggel, a képzéseken megszerzett ismereteket osszák meg egymás között.

Segítsék a munkaközösség vezetőjét az éves munkaterv, valamint a munkaközösség tevékenységéről készülő elemzések, beszámoló, értékelések elkészítéséhez.

Óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens együttműködése

Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és dajka aktív együttműködésének hatása jelentős a nevelés folyamatában.

A programunk kiemelte a dajkákat a hagyományos dajkai szerepkörből. Így a dajka nem csak külső szemlélője, hanem aktív részese is az óvodai csoport életének. Segítője az óvodapedagógusnak nevelő hatásával, hozzájárul a gyermek fejlődéséhez. Ők is ismerik nevelési elveinket, céljainkat, az óvodai nevelésben betöltött szerepük fontosságát. Ugyan ez mondható el a pedagógiai asszisztens munkájáról is, noha heti egy alkalommal van minden csoportban, ennek ellenére Őt is bevonjuk a csoportok életébe.

Pedagógiai munkát segítő dolgozók és a pedagógusok együttműködése

A demokratikus, modellrendszerű intézményekben a közös értékek, közös normák által meghatározott célok mentén próbáljuk, hogy bizonyos esetekben egyenlő jogok érvényesüljenek a döntésben.

A hangsúly a szaktudáson alapuló szaktekintélyen van, a véleménykülönbségek természetesen, de ezeket szakmai érvekkel fel lehet oldani. Úgy érezzük, hogy óvodánk ilyen rendszerű intézmények közé tartozik, ahol az óvodavezető koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai nevelő-oktató munkát, de a dolgozók véleményének figyelembevételével demokratikus légkör uralkodik.

Tartalmi jegyei:

1. Belső pedagógiai szervezés.
2. Nevelési folyamat megszervezése azáltal, hogy biztosítja a nevelési célkitűzések egységes hatásrendszerébe való beillesztését.
3. Közösségi kapcsolatok alakítását szolgáló tevékenységek megszervezése, pedagógiai módszerek kipróbálásával, pedagógiai rendezvények szervezésével.
4. Közösségi élettevékenység megszervezése a feladatok elosztása mellett rendelkezésre álló erők mozgósítása, feladatok megvitatásával konszenzus kialakítása.

2.3. Az intézmény tárgyi feltételei

Az óvodánkban barátságos, esztétikus környezetben várjuk a gyermekeket. A törvényi előírásokhoz közelítve a csoportszobák 48m²-sek, tiszták világosak. Megfelelő mennyiségű és minőségű játék áll a gyermekek rendelkezésére ahhoz, hogy mozgásuk, értelmi képességeik megfelelően fejlődjenek, illetve hátrányaikat leküzdhessék. Minden csoportban galéria van, ez lehetőséget biztosít gyermekeinknek változatos nyugodt, elmélyült játékokra. Nincs minden csoportnak külön öltözője és mosdója, 2-2 csoport osztozik a mosdón, (amelyeket két éve újítottunk fel) és a folyosón zajlik az öltözködés. A jelenlegi létszámhoz viszonyítva nagyon kevés a hely. Megépült a tornaszoba, amely mellett helyet kapott egy szertár is, ahol a tevékenységekhez használatos eszközöket tudjuk tárolni. Bővült továbbá egy felnőtt öltözővel, így a kollégák kulturált körülmények között tudnak átöltözni a munka megkezdése előtt és után. A Szülői Munkaközösség segítségével sikerült bővítenünk a tornaszoba eszköztárát.

2010-ben óvodakorszerűsítés történt, kicserélték a fűtési rendszert, új nyílászárókat kaptunk. Az ezt megelőző évben az épület is szigetelt, „szép ruhát” kapott.

A felszereltség megfelelő mennyiségileg és minőségileg is. A bútorok többségét a szülői munkaközösség segítségével sikerült lecserélnünk. A technikai, szemléltető és mozgásfejlesztő eszközök ellátottsága kis bővítésre szorul az eszköznorma figyelembevételével.

Az óvoda fejlesztő szobája a nagy változáson ment keresztül, a Szülői Munkaközösség segítségével, ionizátorral felszerelt só szobává alakítottuk. Ebben az egészséges levegőjű környezetben történik a logopédiai foglalkozás, illetve a különleges gondoskodást igénylő

gyerekek fejlesztése, felzárkóztatása. Minden csoport heti egy alkalommal mikro csoportos tevékenységet tart itt, mely során a gyerekek játszva gyógyulnak.

Az udvar kicsi a 120 gyermek számára, de gondozott, szép képet mutat, a játékok, noha fából készültek, nem mind szabványosak, egy részük nem felel meg az új előírásoknak. Sajnos a szabvány folyamatosan változik, az eszközök öregszenek, hibásodnak. Folyamatos cseréjük, javításuk, szabványosításuk elkerülhetetlen. Az elmúlt években az udvari játékok cseréjére került sor, és ütéscsillapító gumilap is került alájuk. A szülői munkaközösségtől kaptuk. Az alapítványunk kis szaleliket vásárolt az udvarra.

2.4. Intézményünk eszköz rendszere

Az óvoda eszközrendszerét és az eszközfejlesztési ütemtervet a program melléklete tartalmazza.

- Költségvetésből vásárolt alapvető eszközökkel rendelkezik az intézmény.
- egyéb forrásból (szülők bálja, pályázatok, alapítványi támogatás) új fejlesztő játékok, eszközök, bábok folyamatos beszerzését biztosítjuk.
- A költségvetésből az utóbbi években folyamatosan vásároltunk projektort, két laptopot és egy erősítőt is és az óvoda egész épületében elérhető az internet, a tanulás támogatása érdekében.
- várható eszközigeny a program megvalósításához: a jelenlegi állapot szinten tartásával biztosítjuk a megvalósítást az eszköznormában meghatározottaknak és ütemezésüknek megfelelően.

2.5 Az óvodába lépés feltételei

Az óvodai felvétel módját a 2011 évi CXCV. törvény A nemzeti köznevelésről szabályozza, mely szerint „Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

2014-től a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti a nevelési év első napjától legalább napi 4 órában foglalkozáson vesz részt.(bővebben a Házirend tartalmazza)

Az óvoda felveheti azt a körzetében lakó gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden három éves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. Nkt.8§ (1) bekezdése.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik

Az óvodai beiratkozás időpontját a fenntartó határozza meg, ez általában április 20 és május 20 között, három napon keresztül történik.

2.6 Csoportszerkezet

Csoportjaink szerkezetük szerint osztottak, vagy részben osztottak.

Csoportok szervezési elvei

- létszámhatárok (minimum 20 fő, maximum 25 fő - az évközben jelentkező gyermekek illetve a fenntartó 20%-al növelheti a létszámot)
- csoportszoba férőhelye
- tartalmi szempontok alapján:
 - életkor
 - fejlettség
 - Különös gondoskodást, kiemelt figyelmet igénylő, gyermekek száma a csoportban

Óvodán belül, ha a feltételek adottak, többféle csoport-kialakítási elv is érvényesülhet, amennyiben az nem sérti a helyi nevelési gyakorlat alapelveit. (A csoportok létszámkülönbsége óvodán belül maximum 2-3 fő eltérést mutathat a közel azonos alapterületű csoportszobák tekintetében.)

Az óvodánkba felvett gyermekek csoportba való beosztásáról, a csoportok összetételéről az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

2.7 Gyermekcsoportjaink összetétele

Intézményünk populációját a magyar és a roma etnikum, néhány migráns gyermek adja. A helyi cigányönkormányzat vezetőjével jó kapcsolatot alakítottunk ki roma gyermekek megfelelő óvodai nevelése érdekében. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket három éves korban ne csak beírassák az óvodába, de ügyelünk a rendszeres óvodalátogatásukra, és arra, hogy ne hiányozzanak igazolatlanul. Lehetőségeinkhez mérten nagy erőfeszítést teszünk a hátrányok kompenzálására, és ennek elősegítése érdekében a szülők aktív bevonására. Mindezt a felvilágosító munkával igyekszünk elérni.

2.8 Gyermekélelmezés

A Monori Napsugár Óvoda nem rendelkezik külön főző konyhával, Az étkeztetést Monor Város Önkormányzata egy külön üzemeltető helyi céggel kötött szerződés alapján látja el élelmezésünket. Az ételt a KÖVÁL Nonprofit Zrt. által üzemeltetett főzőkonyha szolgáltatja. A konyha vezetőjével jó kapcsolatot alakítottunk ki. A reform étkezés jegyében törekednek arra, hogy a gyermekek egészséges ételeket fogyasszanak, gondoskodnak a mindennapi gyümölcsfogyasztásról, amihez az óvoda a szülők segítségével meghatározott zöldség-gyümölcs napok beiktatásával járul hozzá.

3. Kapcsolattartás

3.1. Kapcsolattartás, a családdal

A szülő-, gyermek-, pedagógus együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei:

A program megvalósításához feltétel a szülők egyetértése, támogató beleegyezése. A családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve gyermekközpontú óvodai élet megteremtésén fáradozunk. A szülők aktív részesei az óvodai eseményeknek. A szülők bevonása a környezet kultúra ápolásába. A szülőkkel együtt figyelemmel kísérjük a kiemelkedő, tehetséges képességű gyermekeket.

Fontos számunkra a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak korai felismerése, melyet a családdal együtt végzünk, javasoljuk szakember bevonását a korrekcióba.

Valljuk, hogy a gyermekek nevelésében elsődleges szerepe van a családnak, az óvoda a családi nevelés kiegészítője.

A gyerekek nevelése akkor válik eredményessé, ha az óvoda és a család együtt nevelése megvalósul.

A jó együttműködés érdekében az óvodapedagógusnak meg kell ismernie a családot, a szülőknek, pedig az óvodát.

Fontos alapelv, hogy az óvodapedagógus fogadja el a család szokás-és szabályrendszerét, és tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak kialakítását. Tisztelje a szülőt!

Feladatunk:

- A családokkal való kapcsolat új alapokra helyezésére törekszünk.
- A szülő és a pedagógus számos kompromisszum során tanulja meg, mikor és hogyan képviselheti leginkább a gyermek érdekeit.
- Párbeszédre törekszünk, igyekszünk bevonni a szülőket az értékes hagyományok, tevékenységek szervezésébe.

A kapcsolattartás formái.

- Családlátogatás
- fogadóóra
- kreatív délután
- szülői tájékoztató (csoportos szülői értekezletek)
- kirándulások
- családi nap
- Szülői Munkaközösség vezetőivel.

Ideális óvodai- családi kapcsolat kialakítása a célunk, ezért az alapelveink (Mittler-i alapelvek)

- Közösönös tiszteletre, a szülők és a szakemberek közötti egyenlőség felismerésére törekszünk
- Megosztjuk az információkat, ismereteket.
- Közös döntéshozatali folyamatot alakítunk ki.
- Családok jellemzőit és a gyerekek egyediségét tiszteletben tartjuk.

Kommunikáció a szülőkkel.

A kommunikáció az óvodai élet minden mozzanatában jelen van. Az emberi érintkezés formái is elképzelhetetlenek nélküle, és a szülőkkel való kapcsolattartás fő eleme. A munkánk során gyermekekkel kapcsolatban, az óvodai élettel összefüggésben kommunikálunk a szülőkkel.

Formái:

- beszélgetés, felvilágosítás
- információ csere
- vitaindító előadás, vita
- előadás, tájékoztatás szakember közreműködésével (pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, iskolaigazgató, tanító.
- tárgyalás
- véleménycsere, eszmecsere
- konfliktuskezelés, érvelés, meggyőzés, konszenzus

Törekszünk a szülői értekezletet alaposan előkészíteni, vonzóvá tenni. (időpont, téma, hely) Átgondoltan megszervezni, hogy mi legyen annak célja. Igény szerint meghívott előadókkal segítjük őket, felvilágosító, támogató, segítő szándékkal.

Igyekszünk felmérni a szülői igényeket, nem passzív hallgatóvá, hanem aktív résztvevővé „emelni”, együtt gondolkodásra készíteni, ösztönözni őket. Törekszünk mindig pozitív hangulatot teremteni, nem minősítjük, nem oktatjuk ki a szülőket, hanem pontos tájékoztatással segíteni őket. Hisszük és valljuk, hogy jó kapcsolat akkor alakulhat ki az óvoda és a szülői ház között, ha a szülők ismerik az óvoda célkitűzéseit, látják elhivatottságunkat, és ha folyamatos betekintést nyerhetnek a gyermekük gondozásába, nevelésébe, fejlesztésébe, iskolára alkalmassá tételébe. Programunkkal szemléletváltást ajánlunk fel a családok szerepével kapcsolatban. Célul tűztük ki a szülők megnyerését a közös nevelés érdekében. Alapelv tekintetében is kapcsolódik eddigi szemléletünkkel, miszerint a gyermek nevelése a család joga és kötelessége az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be. Meghatározó feladatnak tekintjük, és figyelemmel kísérjük a családok életében bekövetkező, a gyerekek életére hatást gyakorló változásokat a kapcsolattartás érdekében. Fontos a folyamatos kapcsolattartás, az őszinte, a gyerek érdekét szem előtt tartó kommunikáció. Mindig van lehetőség az óvó néniktől fogadóórát kérni, akár a vezető óvónő bevonásával, ha szükséges. Ilyenkor nyugodtan és hatékonyan beszélgethetünk, hiszen nem vonja el a figyelmünket sem a saját csemeténk, sem a csoportba járó többi gyermek vagy a szüleik.

Az előre megtervezett beszélgetést, fogadó órát, probléma feltárást az óvónő alaposan készítse elő:

- Készítsen elő barátságos partneri helyszínt, környezetet.(nevelői szoba, esetleg virág az asztalra, gyermekrajz, gyermekmunka.)
- Készüljön fel, viselkedjen szakemberként. (probléma esetén, adott szituáció, nevelési témában, stb.)
- Szükség esetén tudjon érvelni, de mindig mondja el az igazat.
- Legyen őszinte, tárgyilagos, de tapintatos.
- Tartsa tiszteletben a szülőt, a szülő érzéseit.
- Ha problémáról számol be, mutasson kiutat, lehetőséget, adjon tanácsot és számoljon be jó dolgokról, tulajdonságokról is, (Pl.:” de ügyes napos, szívesen segít a dadus néinek, szépen rajzol”) vagy irányítsa a vezetőhöz, szakemberhez.
- Ne legyen lekezelő. Tisztelje a szülőt!
- Legyen higgadt!
- Ha nem lehetséges megegyezés, konszenzus, mindenképpen kérjen segítséget!

Kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma kommunikáció
Beiratkozás	- a törvényi előírásoknak megfelelően választjuk meg, a nevelő testület véleményét is kikérve (minden évben április közepén). - ismerkedés az óvodával - az óvoda programjának megismertetése	- egyéni, beszélgetés rövid tájékoztatás, illetve pontos tájékoztatás a Honlapon,
Családlátogatás	- gyermek életkörülményeinek megismerése - szülők szemléletmódjának megismerése - anamnézis felvétel	- egyéni őszinte beszélgetés a gyermek és a család szokásairól - játék a gyermekkel
Óvodakezds beszoktatás	- ismerkedés az óvoda szokásrendszerével - szülő-gyermek kapcsolatának megismerése - kölcsönös bizalomépítés - „fájdalommentes” elválás biztosítása	- ismerkedés - közös játék - közös tevékenykedés a szülővel, gyermekkel - információ csere
Nyílt napok	- 1-2 nap esetén betekintés az óvoda mindennapjaiba - a leendő kiscsoportosok meghívása gyermeknapra	- közös megbeszélés - egyéni problémák megbeszélése - nevelési tanácsadás
Családi délután FARSANG kreatív délután	- egészséges életmódra nevelés - közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - a szabadidő hasznos eltöltésének szorgalmazása - közös játékok - ünnepi hangulat megteremtésének kellékei	- közös játékok - közös tevékenység - közösen megélt élmények - esztétikai ízlésformálás - rövid beszélgetés
Szülők-nevelők bálja	- szülői közösség alakítása, erősítése - szülők-nevelők kapcsolatának megerősítése - kulturált szórakozási szokás alakítása	- egyéni beszélgetés - közös együttlét
Anyák napja	- meghitt közös együttlétek - közös játékélmény - családi kapcsolatok mélyítése	- közös együttlét - közös munka - beszélgetés
Ünnepek, rendezvények	- az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése - vidám hagyományápolás	- szervezés - közös ünneplés - vidám vetélkedés - közös tánc
Szülői értekezlet	- Nevelési témában segítségnyújtás a szülőnek. Közös „útkeresés”. Általános tájékoztatás.	- közös és egyéni megbeszélések
Fogadóóra	- Egyéni fejlődésről tájékoztatás, (probléma megbeszélése)	- rendszeres (évi 2 alkalom)
Fogadóóra	- Problémafeltárás	- egyéni probléma megbeszélés

Kapcsolattartás, kommunikáció formái

- Személyes beszélgetés, megbeszélés, problémafeltárás, tájékoztatás (fogadó óra, szülői értekezlet, napi aktualitások, jegyzőkönyvek stb.)
- Írásos tájékoztatás
 - kiírás a faliújságon közérdekű információk (előadások, szülői értekezleti időpont, ünnepek, nyílt napok, kreatív délután, fogadó óra, stb.)

- E-mail útján: kör email (szülői értekezlet, új szülők tájékoztatása)
- Meghívók, tájékoztatók (csoport kirándulás, színházlátogatás stb.)
- Honlap, eseménynaptár, óvodai dokumentumok (Pedagógiai program, SZMSZ, Házi rend, Közzétételi lista, Alapító okirat stb.)

A kapcsolattartás formáit az SZMK - terv és a gyermekcsoportok programja tartalmazza.

Célunk:

- Az óvoda és a család kapcsolat elmélyítése.
- Az egyenrangú nevelőtársi viszony a kölcsönös kapcsolat.
- Az óvoda nyitottságának biztosítása.
- A meglévő szokások erősítése, szem előtt tartva a szülők igényeit a gyerekek egészséges fejlődését, az óvoda adottságait.

Fejlesztési tennivalóink

- kapjon kiemelkedő jelentőséget a prevenció, korrekció, kompenzáló tevékenység, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szüleivel.
- Feladataink: kulturális különbségek tiszteletben tartása, biztonságérzetük növelése és a közöttük végzett pedagógiai munka elismerése, megbecsülése, lebecsülés helyett. Esetenként a hátránycsökkentő szerep betöltése.
- A közös programok és tevékenységek szervezése.
- A munka céljainak feladatainak megvalósításához összehangolt kapcsolatokra van szüksége az intézménynek. Ebben a kapcsolatban fontos helyet kap az önkormányzat, a fenntartó, és a gazdasági ellátó szervezet között. Fontosnak tartjuk a rendszeres kapcsolatot, mert nagy szerepet szánunk az óvoda nevelő munkájának megítélésében, segítésében.

Óvodánkban SZMK működik melynek feladata:

- A szülők érdekképviselésének ellátása
- Az óvodai nevelés elveinek, módszereinek programjainak ismertetése, egyetértési jogának érvényesítése.
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a szülők és az óvodavezetőség, az óvodapedagógusok és a dolgozók között.
- Közös programok, gyerek kíséret megszervezése.
- Segítség az óvoda eszközállományának bővítésében.
- Az óvoda szponzorálása.

3.2. Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel

3.2.1. Óvoda és bölcsőde

Az új óvodások egy része a bölcsődéből érkezik hozzánk. Minden évben a beiratkozó gyerekeket meglátogatjuk a bölcsődében. A rendszeres látogatásokkal és kapcsolatteremtéssel szeretnénk kialakítani, hogy jobban segítsük a gyerekek óvodai beilleszkedését.

3.2.2. Óvoda és iskola

Nagyon jó kapcsolatot ápolunk, a Jászai Mari Általános Iskolával, ugyanis óvodásaink nagy része itt kezdi meg tanulmányait. Nagycsoportosaink minden év márciusában ellátogatnak az iskolákba, ahol közös tanítási órán veszünk részt, megajándékozzuk egymást, és vendégül látnak bennünket.

Márciusban a leendő elsős tanító néniket hívtuk meg szülői értekezletre, a nagycsoportos szülőkkel közösen, ahol ismertetik az iskola Pedagógia programját, tanítási koncepciójukat, nevelési elveiket. Segíteni kívántuk ezzel is a szülők iskolaválasztást.

Fejlesztés:

Az elkövetkezőekben szeretnénk, még szorosabbá tenni ezt a jó kapcsolatot, gyermekeink még sikeresebb iskolakezdése érdekében. Igyekszünk egymás programját, gyakorlati munkáját alaposabban megismerni. Közös értekezleteket megbeszéléseket szervezünk, hiszen a célunk óvodás gyermekeink óvodából való iskolai átmenetének könnyítése, segítése. Közös programok, munkaközösségi összejövetelek szervezése, lebonyolítása.

3.2.3. Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága, (Cegléd) Pedagógiai Szakszolgálat (Monor)

A beiskolázás előtti időszakban (középső és nagycsoport) legintenzívebb a kapcsolat az intézmények között, hiszen ők végzik a logopédiai és egyéb fejlesztésre szoruló gyerekek egyéni felmérését és foglalkoztatását, akiknek a száma az utóbbi években sajnos egyre növekszik.

Az általuk meghirdetett előadásokon rendszeresen részt veszünk. Bővíteni szeretnénk kapcsolattartásunkat, aktuális, egyéni eset megbeszélésekkel. A fejlesztésre szoruló gyermekeink esetében szoros együttműködést szeretnénk kialakítani a gyógypedagógusokkal, pszichológussal, a fejlesztőpedagógusaink aktív együttműködésével.

A gyermekek problémáinak feltárása a nevelési év elején az óvodában történik. A kapcsolat folyamatos. Az SNI, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében folyamatos együttműködésre törekszünk.

3.2.4 Egészségügy, gyermek és ifjúságvédő szervekkel

Védőnői szolgálat, gyermekorvos, fogorvos, Családsegítő

A védőnőkkel nagyon szoros, szinte napi kapcsolatot ápolunk. Havonta kijönnek, és a gyermekeknél tisztasági ellenőrzést végeznek.

Az óvoda orvosa folyamatos kapcsolatot tart intézményünkkel, a gyerekek státuszvizsgálatát az orvosi rendelőben végzi.

Fogászati szűrést évente egy alkalommal végez a fogorvos.

A kapcsolattartás formái:

- előadások szervezése az egészséges életmóddal, fejlődéssel kapcsolatosan.

Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat, Gyámhivatal

- Óvodánk gyermekvédelmi felelőse és vezetője rendszeres kapcsolatot tartanak fent a Gyermekjóléti szolgálat dolgozóival.

- Évente több alkalommal közös szakmai megbeszéléseket, tájékoztatásokat tartunk.
- Szükség esetén pedig az érintett csoportos óvónőkkel és gyermekvédelmi felelőssel esetmegbeszélésre jövünk össze.
- A gyermekkel és a családdal kapcsolatos probléma esetén írásos jelzést küldünk.
- Írásos kérelemre pedagógiai szakvéleményt adunk ki a törvényben meghatározott illetékes szerveknek, hatóságoknak.

3.2.5. Kapcsolat a különböző közművelődési intézményekkel

Könyvtár:

- Gyermekműsorok, gyermekfoglalkozások látogatása.
- Könyvtárlátogatás, kölcsönzés.
- Mesedramatizálás verskezdeményezés a könyvtárban.
- Rajzpályázatra képeket készítünk.

Vigadó Kulturális és Civilközpont:

- Adventi kiállítás meglátogatása, évente, rendszeresen
- Időszakos látogatás gyermekelőadásokra

3.2.6. Kapcsolatok szakmai szervezetekkel

1. Magyar Óvodapedagógiai Egyesület. -A kapcsolattartás formái: tevékeny részvétel és bekapcsolódás programjaikba, illetve
2. Kisgyermek nevelés folyóirat előfizetés óvónőknek, egyénileg.
3. Mód-Szer-Tár előadóival, kiadványok megvásárlása, előadások látogatása.
4. Menedzserpraxis lapkiadó, , továbbképzésen való részvétel.

3.2.7. Kapcsolat a Fenntartóval

Monor Város Polgármesteri Hivatal

A kapcsolattartás formái:

- az önkormányzat által meghatározott módon beszámoló készítése
- időpont egyeztetéssel a Polgármester meghallgatja az óvodavezetőt
- részvétel Képviselőtestületi üléseken az óvodát érintő esetekben
- részvétel oktatási bizottsági ülésen
- egyéb tájékoztatásra megbeszélésre időszakonként
- pénzüggel pedig napi kapcsolatban telefonon, személyesen
- folyamatos, rendszeres kapcsolattartás, kölcsönös tájékoztatás a közoktatási ügyintézővel
- kapcsolattartás a Jegyző Asszonnyal az óvodába való beiratkozások, az onnan való távozások, illetve az egyéb, gyermekeket érintő események kapcsán

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolattartásra törekszünk a város intézményeivel.

3.2.8. Kapcsolat a Kisebbségi Önkormányzattal

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek érdekében kapcsolatot tartunk a helyi kisebbségi önkormányzattal. A cigány származású gyermekek létszámára tekintettel az óvoda a Cigány Kisebbségi Önkormányzatot a közvetlen partnerének tekinti. A cigány gyermekek szociális hátterének, problémáinak megismerése és a családok segítése érdekében folyamatos, tartalmas együttműködés szükséges az óvoda és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat között.

A kapcsolattartás formái:

- esetmegbeszélések,
- jelentések a cigány gyermekek óvodai ellátásáról,
- partneri igényfelmérés

3.2.9. Kapcsolat az Egyházakkal

Az egyházakkal jó kapcsolatot alakítottunk ki. Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk az egyház képviselője számára a helyet, és a nevelési időn túli időt a hitoktatás számára.

Óvodánkban a katolikus, református és evangélikus hitoktatás történik, heti egy alkalommal.

3.2.10. Az óvodák közötti kapcsolattartás

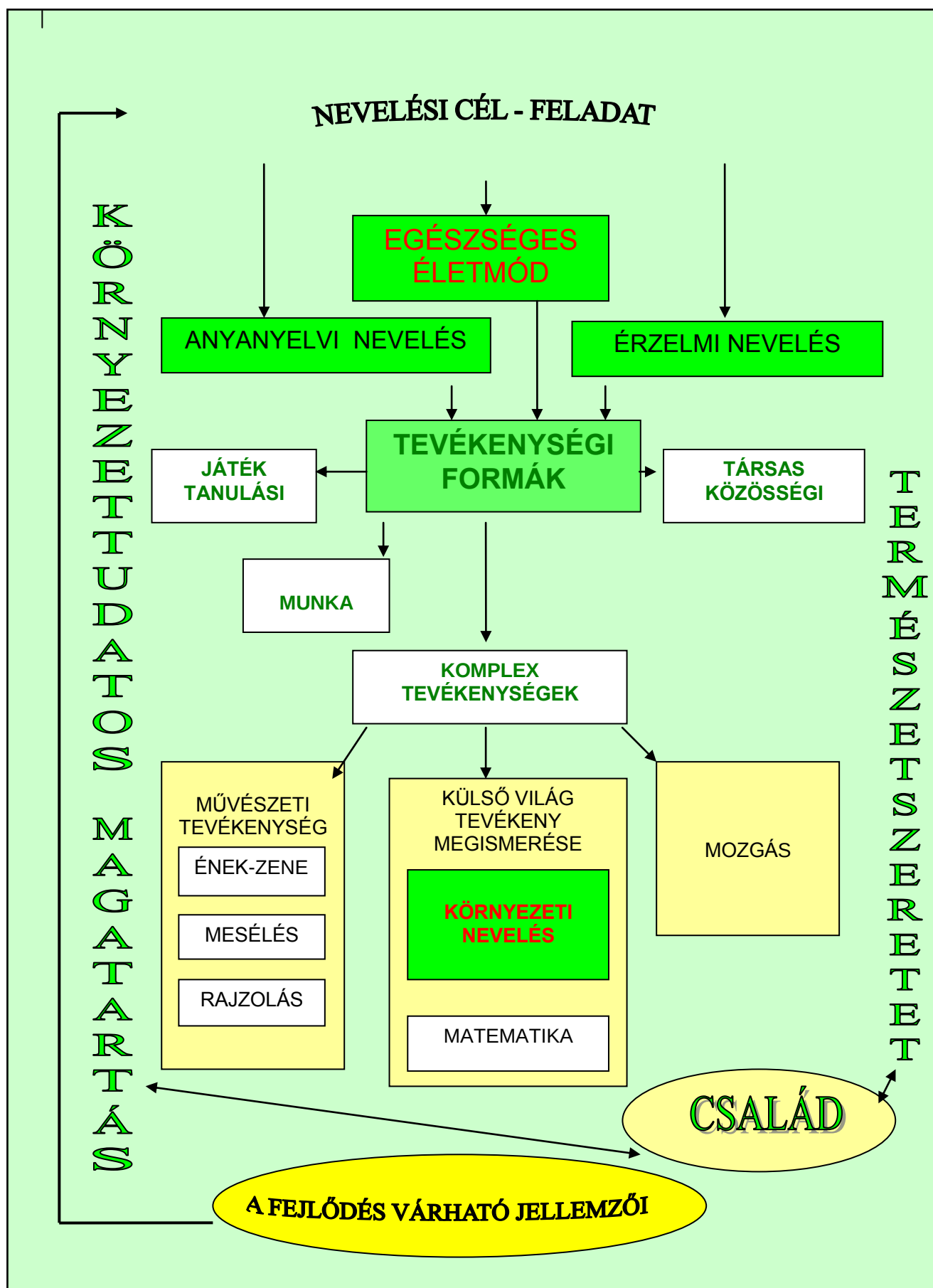
Városunk óvodái folyamatos és hagyománymegtartó kapcsolatra törekszenek. Minden óvoda tevékenységközpontú programmal működik, de a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik minél színesebbé tenni óvodája arculatát. Közös időnként tartunk vezetői megbeszéléseket, ha olyan megbeszélni való akad: pl. óvodai beíratás, SNI fejlesztés, óvodák nyári zárva tartása. Ezen feladatokhoz elengedhetetlen az összehangolás.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Fejlesztés:

Lehetőséget kellene teremteni az óvodák közötti szakmai munkaközösségek együttműködésére.

4. Az Óvoda cél- és feladatrendszere

4.1 Óvodai nevelésünk célja

A gyermeki személyiség kibontakoztatása tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Az óvodai nevelésünk során a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeljük, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítjuk, azaz **kooperációra** és **kommunikációra** kívánjuk képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

- ◆ A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:
a teljes gyermeki személyiséget fejlesztjük tevékenységek által és tevékenységeken keresztül. Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését elősegítjük (érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör megteremtésével, és sokféle élmény biztosításával).
- ◆ Célunk az életre való felkészítés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül).
- ◆ Kommunikációra és kooperációra nevelés. Célunk az anyanyelv megismerésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása. A kooperáció konkrét tartalma: a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.
- ◆ Differenciált képességfejlesztéssel az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. Óvodánkba beintegráljuk a megismerési, tanulási nehézséggel küzdő, enyhe értelmi és beszéd fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekeket is. (Különleges bánásmódot igénylő) gyermekeket. Felzárkóztatjuk a rászorulókat illetve segítjük a kiemelkedő képességűeket fejlesztő pedagógus, logopédus bevonásával.
(átgondolt, megtervezett egyéni fejlesztéssel) Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében és a hátrányok leküzdéséhez nyújtunk segítséget (HH, HHH,), (hátránycsökkentő szerepet töltünk be), biztosítjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvételét és átgondolt megtervezett egyéni fejlesztésben részesítjük őket.
- ◆ Programunkban kiemelt szerepet kap a környezet tevékeny megismerésére nevelés, környezettudatos magatartás alakítása, környezetvédelem. Játékos tevékenység közben, környezettudatos magatartás, környezetre figyelő, környezetét védő életvitel alapjainak lerakása, az állatok és növények szeretetére, tiszteletére és óvásár a nevelés. A környezettudatos magatartás megalapozása.
- ◆ Az egészség, mint érték fontosságának tudatosítása egészségfejlesztés, egészséges életre nevelés.
- ◆ A játéknak kiemelt szerepet tulajdonítunk. A gyermek dolga jót, és jól játszani az óvodában.

Feladatrendszerünk elemei:

- Egészséges életmódra nevelés (biztonságos környezet; gondozás, testápolás, egészségmegőrzés, öltözködés, táplálkozás, egészségvédelem, betegségmegelőzés) az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- Az egészséges életmódra nevelés, - a gyermek gondozása, - testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
 - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
 - - a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
 - - a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
 - - az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
 - zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése,
 - a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
-
- Szociális-társas szokások: Érzelmi és közösségi nevelés. (Erkölcsei értékek közvetítése)
 - Anyanyelvi és értelmi fejlesztés: Anyanyelvi fejlesztés (kommunikáció és kooperáció, gyerekek érdeklődésére épített sokszínű tevékenységek biztosítása)
 - Szabad játékban megvalósuló nevelési tartalmak
 - Munka jellegű tevékenység
 - Tevékenységekben megvalósuló tanulás (külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalmakkal, külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmakkal, mozgás, ének-zene és gyermektánc, mesélés-verselés, rajzolás, festés és kézimunka)

4.2. Óvodai nevelésünk feladata

Fontosnak tartjuk, az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes befogadó „körülölelő,” nyugodt, derűs, családi légkör megteremtését, ahol érzelmi kötődés, bizalom alakul ki óvónő és gyermek között. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Biztosítjuk a gyermeki szükségletek kielégítését a testi, szociális és érzelmi képességek kibontakoztatását, a harmonikus személyiség fejlesztését.

Az óvodában minden gyermeket megértéssel, figyelemmel vesszük körül, hogy érezze milyen fontos számunkra, illetve lássa meg azt, hogy mindenki ugyanolyan fontos a csoportban. Folyamatosan szoktatjuk őket arra, hogy másokat is hallgassanak meg, figyeljenek oda egymásra.

- Legfőbb alapelveink: nyitottság, tolerancia, szeretetteljesség, következetesség, az elfogadó attitűd.
- Egészséges óvodai környezetet biztosítunk számukra.
- Szeretetteljes biztonságot nyújtó légkört teremtünk.
- A gyermekeket körültekintően gondozzuk.
- Fizikai szükségleteire figyelünk.
- Ráfigyelünk mindenre (egyéni bánásmód)
- Fejlesztjük a másokra való odafigyelést, megbecsülést.

Az óvodás korú gyermek, tevékenykedő lény. Szeretne mindent megismerni, megtapasztalni. Mindenre kíváncsi. Ezt kell figyelembe vennünk és minden alkalmat meg kell ragadnunk arra,

hogy tevékenységek során tapasztalatot szerezhessen. Fejlődése fejlesztése nem képzelhető el tevékenységek nélkül.

A tevékenység eszköz arra, hogy képességei fejlődjenek. Változatos tevékenységeket kell biztosítanunk ahhoz, képességeiket kibontakoztassuk.

- Érzelmekre épülő nyugodt légkör biztosítása.
- Biztonságérzet megteremtése (szabályok kialakítása és gyakoroltatása.)
- Kölcsönös tiszteletadás.
- Eszközhasználati biztonság.
- Ötletadás.
- Ösztönzés (bátorítás).
- Bizalom.
- Helyes, reális értékelés (önértékelés). az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,

Kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni óvodás korban a gyermekeket.

Az anyanyelvi és kommunikációs szemlélet áthatja nevelésünk egész rendszerét. Programunk legfontosabb eleme *a gyermeket körülvevő beszélő, kommunikáló környezet*. A pedagógusok mellett az óvoda minden dolgozójának (dajkának, gondnoknak) szerepe van az anyanyelvi kommunikációs nevelésben. Az óvodáskor érzelmek vezérelte időszakában a minta a gyermek legfőbb nevelője. *Az érzelmi biztonság megteremtése, a modellértékű beszéd, a hiteles kommunikáció, valamint az értő figyelem és a beszédre inspiráló környezet alapfeltétele a kommunikációs nevelésnek*. A kommunikációban is jelen kell lennie annak az óvónői attitűdnek, amely a gyermek maximális elfogadását jelzi. Pedagógiai gyakorlatunkban tudatosan ügyelünk arra, hogy a napi rutinfeladatok végzése közben (ez az igazi minta a gyermek számára) ne a tiltásokat, az elvárt eredményeket, a gyermek esetleges hiányosságait foglalmazzuk meg, hanem emeljük ki a pozitívumokat.

Kommunikációs nevelésünk tehát átfogja az óvodai élet valamennyi területét. Sajátos helyzete abból adódik, ugyanis minden óvodai tevékenységhez szükség van kommunikációra. Ezért a kommunikáció részben közvetítő, részben céltevékenység is az óvodai nevelés szerteágazó, sokszínű tevékenységrendszerében. A képességfejlesztés egyik fontos célja a kreatív interakciós képesség kialakítása, mely ez által valósul meg. Az óvodai élet minden tevékenységében mozzanatában jelen van, az emberi érintkezés formái is elképzelhetetlenek nélküle, illetve a társas viselkedés során felmerülő kérdéseket, problémákat is kommunikáció segítségével oldják, oldhatják meg, beszélgetnek, eszmét cserélnek, vitáznak, érvelnek, jó esetben meggyőzik egymást. A gyermeknek ehhez utánzáson alapuló, biztonságos normaismeretre, gyakorlatra és változatos mintakészletre van szüksége.

Minden helyzetekben lehetőséget kell biztosítani gyakorlásra annak érdekében, hogy kialakuljon a gyermek biztonságérzete, a verbális és a nem verbális szinteken (mimika, gesztus, tekintet). Olyan körülményeket kell teremteni, ahol lehet hibázni. Csak ilyen szituációban lesz kedve beszélni, mert tudja, hogy segítik őt, és örülnek sikereinek.

A kommunikációs stratégia alkalmazásakor az óvónőnek – a pozitív érzelmi viszony kifejezésével,

- a tényeken alapuló pontos, egyszerű közléseivel, (a gyermek életkorához és fejlettségéhez igazodva)

- megfelelő hangerővel, (nem túl hangos beszéddel)
- megfelelő artikulációval
- beszédsebességgel
- türelmével
- valamint beszédstílusával

kell a gyermek számára megmutatni a kommunikációs helyzetmegoldásokat, az érintkezési normákat.

A gyermekek általában 3 évesen érkeznek az óvodába a családból, és itt szembesülnek először a közösségi léttel. Ez az időszak többek között a szociális érés, a kommunikáció és a konfliktushelyzetek kezelésének szempontjából is mérföldkő. A kortárs csoport fejleszti a segítőkészséget, együttműködési képességet, a mások iránti érdeklődést, de teret nyújt a versengésnek is. A gyerekek el kell fogadnia, hogy népes gyermekcsapat veszi körül és neki is alkalmazkodnia kell a társakhoz, ami azt jelenti, hogy a kommunikáció mellett a kooperáció is helyet kap a mindennapjaikban.

A **kooperáció** a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésen alapuló együttműködése.

A közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják. Az óvónő feladata, hogy segítse, ösztönözze a szocializáció minél teljesebb megvalósítását. A kisgyermekeknek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, eligazodni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, eszközöket használni, a társakkal megegyezni, együttműködni, el kell lesnie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez, akárhogyan is nézzük, komplex életfeladat, a szociális tanulás intenzív formája és sok esetben a gyermek számára szinte megoldhatatlan feladatnak bizonyul.

Kiscsoportban a gyermekek szociális készségei még nagyon különbözhetnek egymástól. Az óvodai nevelés célja, hogy a heterogén családi környezetből jövő gyermekek nagycsoportos korukra elérjék azt a szociális fejlettségi szintet, mely elengedhetetlen a kiegyensúlyozott iskolai teljesítményhez és adekvát legyen a különböző szociális helyzetekben.

Fontos feladatunknak tekintjük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával az egészséges harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres testi, szociális és értelmi érettség kialakítását.

A meglévő részképességi, tanulási és magatartási zavarokkal küzdők fejlesztése a hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatása, a tehetségek kibontakoztatása tervszerűen, folyamatosan történik. Minden esetben játékban, vagy játékos tevékenységben valósul meg, összhangban a csoportban folyó pedagógiai munkával, szorosan együttműködve a pedagógusokkal.

A beszéd, enyhe értelmi fogyatékos, pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek fejlesztését külsős szakemberek végzik.

Ha igaz, hogy a biztonságos, nyugodt, derűs légkör fontos a gyermekek számára, akkor a „különleges bánásmódot” és a kiemelt figyelmet” igénylők számára hatványozottan igaz ez az állítás. Elengedhetetlen az elismerés, a jól elvégzett feladat után.

- Figyeljünk oda minden gyermekre.
- A fejlesztés illeszkedjen a programba.

- Építsen a gyermek érzelmi és belső motivációjára.
- Illeszkedjen a gyermek spontán tevékenységébe.
- Minden fejlesztés komplexen valósuljon meg.
- Lehetőleg mozgásfejlesztéssel kezdjünk.
- Segítsük a SNI, illetve kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlődését fejlesztéssel.
- Segítsük és értsük meg családjukat.
- Ismerjük meg a családok szokásait.
- Segítsünk az esélyteremtésben a halmozottan hátrányos helyzetűeknek, kiemelt figyelmet igénylőeknek.
- Segítsünk kibontakozni a tehetségeseket.
- Tanítsuk meg őket arra, hogy minden ember más, s ezt fogadják el.

Környezetünk megismeréséhez minél több lehetőséget próbálunk biztosítani.

Napjaink aktuális problémája Földünk szennyezettsége és környezeti állapota, amely szükségessé teszi a környezetért felelős életvitel elősegítését, a környezettudatos magatartás kialakítását. Fontos feladatunk, hogy óvjuk, védjük, szépítsük életterünket. A környezet harmóniája közvetlen tapasztalással fedezhető fel, élhető át ismerhető meg. A gyermekek az utánzásos tanulás során elsajátítják a környezetkímélő és környezetvédő magatartást, amely beépül személyiségükbe. Az óvodás gyermek életkori sajátosságaira alapozva – kíváncsiság, tevékenységvágy, utánzás, érzelem, játék- választjuk meg környezeti nevelési feladatainkat. A közvetlen tapasztalatszerzést meghatározzák a helyi adottságaink, lehetőségeink. Bízunk abban, hogy a közös tevékenységek során átélt élmények elmélyítik és megalapozzák, hogy gyermekeink környezetüket tisztelő felnőttekké váljanak. Munkánk eredményessége érdekében számítunk a szülők támogató hozzáállására. Az óvodás gyermek erős érzelmi kötődése segít bennünket abban, hogy személyes példánkkal közvetíthessük, átadhassuk a fontos természeti és társadalmi értékeket. Olyan szokás és viselkedésformák elmélyítését segítjük elő, amelyek összhangban vannak a természetbarát életmóddal. Nevelőmunkánkban törekednünk kell arra, hogy gyermekeinkben kialakuljon a szép, tiszta környezet iránti igény és a környezeti problémák iránti érzékenység. Építünk nyitottságukra és fogékonyságukra, hogy a természet szeretete maradandó értéként beépüljön személyiségükbe.

A természet-, környezetvédelmi feladatok kiemelt szerepet kapnak, középpontba helyezve lakóhelyünk az épített valamint a természeti környezet megismerésére, védelmére, irányuló tevékenységek szervezését (pl. fák védelme, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság). A tanulás tanulásának megvalósítása játékkal, szenzitív módszerekkel életközösségek terepi tapasztaltatásával, felfedezéssel, melynek módszere témahét és projektmódszer alkalmazása. Színes, gyermek közeli programokkal készülünk az ünnepekre.

Zöld ünnepek megünneplése. (október 4. Állatok világnapja, március 22. Víz világnapja, április 22. Föld napja, május 10. Madarak fák napja)

A helyi adottságok (Kistó, Kiserdő környéke) kiaknázásával lehetőség nyílik a természet változásainak folyamatos megfigyelésére, felfedezésére, a gyermeki rácsodálkozásra.

A kirándulások során a természetes, eredeti környezetben tapasztalatszerzés, élménygyűjtés, egyedi természeti kincseink megismerése élőben és a megfelelő viselkedési forma gyakorlása; a

természetvédelmet közvetlenül gyakorolják, közösen éljék meg (nem szakítjuk le a virágokat, nem tördeljük a fák ágait, nem bántjuk az állatokat).

Titkos Kert – mini tanösvény kihasználása, tevékenységek szervezése a kertbe. (szenzitív érzékelés, élménypedagógiai módszerek) Megtapasztalják a természet gyógyító erejét, a csendet. Elengedhetetlen az óvodás gyermek szociális életképességének növelése érdekében fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtése. (szabályok megismerése, hogyan viselkedünk természetes környezetben, gyakoroltatás)

A környezeti nevelés, a külső világ tevékeny megismerése óvodai gyakorlatában általánosan feldolgozásra kerülő témák (évszakok, család, ember, állatok, növények, környezetünk) mellett, a néphagyomány-ápolás mindennapos, természethez kapcsolódó tevékenységei is megjelennek (évszakok változásait követ; természeti jelenségek, szokások, időjárás változásaiból adódó környezetalakító munkálatok, szüretelések, jeles napok, zöld ünnepek stb.) szoros kapcsolatban a környezetvédelemmel, környezetalakítással. A külső világ megismerési folyamatában a gyerek cselekvésein, érzelmein keresztül szerzi környezetét; ismereteit. A hagyományörzésből fakadó élmények eljuttatják a gyereket a természettel való együttérzés harmóniájához és a hagyomány tiszteletéhez.

Módszertani alapelv

- Ügyeljen arra az óvónő, hogy a 3-7 éves korú gyermek sajátosságait figyelembe véve tervezze a környező világ megismerésének hagyományos és helyi tartalmait (fokozatosság szem előtt tartásával).
- Vegye figyelembe, hogy a környezeti nevelés igazi terepe a szabad természet, a közvetlen tapasztalatszerzés, megfigyelés. Lehet olyan helyzet, amikor az óvónő; a gyerekekkel együtt fedezi fel, tanulja a természetet, együtt csodálkoznak rá a világ végtelenségére, sokféleségére, csodájára, közös az élményük (nevelő hatás).
- Az óvónő törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására, az élővilág sokoldalú megismertetésére. (nagyítók, földgömb, speciális könyvek).
- Teremtse meg a tevékenységek differenciált szervezeti formáit.
- A játékon keresztül bővítheti környezeti, természeti ismereteiket. A kisgyermek a mesét szereti és a játékot, így a környezeti nevelése is elsősorban a mese és a játék legyen (Nem csak, de első sorban). Lehetőleg kerülje a tudományos, értelmi megközelítést. A gyerekekkel együtt tudjon „rácsodálkozni” a környezet, a természet szépségeire.
- A környezeti nevelésnek örömet, csodálatot kell ébresztenie a meglévő szépségek iránt. Tehát az óvodai környezeti nevelés érzelmi megközelítéssel történjen s így kell; alapja lehet a természetszerető és környezetbarát életmódnak.
- Keressen és kezdeményezzen olyan alkalmakat, olyan természeti élményszerzéseket, ahol a családokkal együtt közösen munkálkodhatnak, amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet (udvarrendezés), a harmonikus környezet létrehozására ösztönöz.

Az ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata (internet).

A csoportokban a környezetvédelemmel kapcsolatos kiadványok rendszeres nézegetése, olvasása.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés terén:

- Biztosítsa, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásuknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.

- Az óvónő mindig igyekezzék tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség. Senki sem kaphat semmiféle „címkét”, megkülönböztető jelzöt vagy elmarasztalást, mert a többitől eltérő külsejű vagy az adott helyzetben másképp gondolkodik, cselekszik, másképp fejezi ki magát, teljesítménye magatartása különbözik a többiekétől.
- Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tűnjék ki valamiben, legyen olyan rá jellemző pozitív megnyilvánulás.
- A gyermek tapasztalatait, felfedezéseit, képességeit jól ismerő s erre építő, alkotó, együttműködő felnőtt tudja tolerálni az egyéni eltéréseket.
- Az egész közösség előtt álló feladatokat minden egyes gyermek számára tegye közelivé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá.
- Tervezzon minden helyzetben több fokozatban, minőségben, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét. Ha a gyermek az általa választott szinten teljesít, továbblépésre ösztönzi sikerélménye, így bonyolultabb, újabb feladatokat vállal,
- Bízunk a gyermekben, s ha ezt érzi, eredményes lesz, önmagát fejleszti tovább segítségünkkel.
- Figyelje a gyermeket és igazítsa hozzá a követelményeket, a gyenge pontokat nem hibaként kell értékelni, hanem a lassabban fejlődés jeleként. (Éreztesük velük, hogy lehet hibázni, de legyen lehetősége a javításra.)

Fejlesztjük:

- Érzékszerveiket.
- Érzelmeiket.
- Igényességüket.
- Esztétikai ízlésüket
- Ismertessük meg környezetünk szépségével.
- Figyeltessük meg a természet változásait.
- Csodálkoztassuk rá őket a szépre.
- Keltsük fel érdeklődésüket a természet csodái iránt.
- Figyeljenek meg szép építményeket környezetünkben.
- Kísérletezzenek.
- Ismerjék meg az évszakok virágait.
- Szeressék és tiszteljék az állatokat.
- Ismerjenek föl állatokat képről.
- Tiszteljék önmagukat és másokat.
- Óvják, védjék a természetet és környezetüket.
- Segítsenek gondozásában, alakításában.

A játék a gyermek fejlődésében alapvető, semmivel sem helyettesíthető tevékenységi forma.

A játéknak nincsenek időbeni, térbeni és eszköz határai. Önkéntes örömmel végzett tevékenység. Addig játszhat, ameddig jól érzi magát benne. A tárgyakat helyettesítheti másokkal. A játék áthatja minden napos tevékenységünket és képet ad gyermekeink testi, szociális és mentális

fejlettségéről. Nevelési céljaink megvalósításának legfőbb színtere. Kiemelt feladatunk a helyes egyensúly fenntartása, az önfeledt játék és a tevékenységbe ágyazott tanulás között.

A játékhoz biztosítsunk:

- Szeretetteljes légkört.
- Biztonságot.
- Megfelelő időt.
- Eszközt.
- Élmény lehetőséget.
- Teret, illetve kuckókat, hogy a játszó gyerekek egymást ne zavarják.
- Ötleteket.
- Jelenlétet, ha segítségre van szüksége ott legyünk.

4.2.1 Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés a gyermek testi-lelki szükségletéből következik. Először is megfelelő életkorhoz igazodó napirendre, rendszeres életritmusra van szüksége minden gyermeknek. Az ugyanabban az időben végzett tevékenységek (étkezés, mindennapos testnevelés) segítik a gyermek eligazodását időben, szabályozzák tevékenységüket. A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van, az egész óvodai életet átszövi. A gondozási feladatok során szorossá válik az óvónő-gyermek, dajka-gyermek kapcsolat. A felnőttek mintát adnak a gyermek számára. A testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás közben fejlődik, fejlesztődik a gyermek. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése alakítja énképét és segíti az önállóvá válását, siker esetén növeli önbecsülését. Étkezések során, mozgása, érzékszervei finomodnak, téri tájékozódása testfogalma fejlődik. A pihenéshez nyugodt légkör szükséges. A ráhangolódást tehetjük halk mesével, verssel, andalító zenével. Az intézményben lehetőség van napi háromszori étkezést igényelni azon gyermekeknek, akiknek ezt szüleik kérik. (96%) Az ételek változatosak, de a szülők ezt naponta kiegészítik vitaminnal. (zöldséggel-, gyümölccsel)

Zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése ezáltal a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása a célunk.

Célja:

Az egészséges életmódra nevelés egyik pillére a jó napirend. Ez szabályozza tevékenységeit, ritmust ad a napjaiknak s mindezek kihatnak az életfolyamataira. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének, az egészségmegőrző szokások kialakításának programunkban kiemelt jelentősége van.

Feladatok:

Óvodai nevelésünk egyik alapvető feladata a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, a testi-lelki harmónia megteremtése. Feladatunk a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése. Fontos, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének biztosítása. Elengedhetetlen a gyermek

egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése. Ebben, is mint minden területen elengedhetetlen az együttműködés az óvónő-óvónő, óvónő-dajka között.

Lehetőséget biztosítunk (hely, idő, eszköz) a mindennapos mozgásra, testedzésre, sétára, levegőzésre, amely feltétele az egészséges életmód alakításának.

A tornaszoba lehetővé teszi gyermekeink számára az önfeledt mozgást, testedzést.

- Lehetőség szerint vigyük őket minden nap az udvarra.
- Sétáljunk gyakran.
- Mozgassuk meg őket naponta.
- Biztosítsunk számukra érdekes és változatos mozgáslehetőséget a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Gondoskodjunk róla, hogy a csoportban, mindig legyen nyitva ablak.
- A játékokat gyakran mossuk, fertőtlenítsük.
- A napirend igazodjon életkorhoz, évszakhoz.
- Vegye figyelembe a gyermek mozgásigényét.
- Töltsünk minél több időt szabadlevegőn.
- Erős nap ellen húzódjanak árnyékba, viseljenek kalapot, kenjük be őket naptejjel. illetve erős UVB sugárzás esetén vigyük őket vissza a csoportba.
- Az étkezéshez gondozáshoz megfelelő idő biztosítása.
- Biztosítsuk, hogy egész nap folyamán legyen a csoportban ivóvíz.
- A gyermek jó komfortérzetének, jó közérzetének biztosítása.
- Bensőséges kapcsolat felnőtt és gyermek között. Helyes szokások alakítása.
- Mintaadás.
- A tevékenység során egyéni fejlesztés. (hátrányok csökkentése, SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermekek)
- Differenciált feladatok.
- Sikerélményhez juttatás.
- Érzékszervek, téri tájékozódás test fogalom fejlesztése.
- Helyes étkezési szokások, esztétikai érzék fejlesztése.
- A pihenéshez nyugodt légkör megteremtése.
- Szokásainak kialakítása (a munkánál)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.

- Önállóan használja a WC-t
- Vigyáz a mosdó rendjére
- Önállóan mos kezet, használja a körömkefét
- Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja
- Szükség szerint használ zsebkendőt
- Ügyel az étkező asztal esztétikus rendjére
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Mozgása harmonikus, összerendezett
- Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja

Minden területen a fejlődés jellemzői a „különös gondoskodást igénylő” illetve „kiemelt figyelmet igénylő” SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél képességihez mérten értendők!

*Egyre legyen különös gondod,
s ez az egy az egészség, mindig a kórt okolod,
de a bajt te magadnak okozod!”
(Cato)*

4.3. Egészség fejlesztés

Mi az egészség? Testi, lelki szociális jó-lét állapota, nem a betegség hiánya.

- * Biológiai egészség: testünk megfelelő működése.
- * Leleki egészség: világnézetünk erkölcsi alapelveink, tudatunk nyugalma és a belső béke.
- * Mentális egészség: tiszta, racionális és logikus gondolkodás
- * Érzelmi egészség: az érzések felismerése, megélése és kifejezése.
- * Szociális egészség: embertársainkkal megfelelő kapcsolatok kialakítása.

Az egészségnevelés: A gyermekek egészség kulturáltsági szintjének emelésével egyidejűleg, olyan tevékenység kialakítása, amely az ismereteket aktív magatartássá formálja.

Cél:

- ✓ Testi-leleki egészségvédelem a gyermekek és a dolgozók körében
- ✓ Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód, egészségfejlesztő testmozgás iránti igény.
- ✓ Kedvező társas kapcsolatok építésének támogatása, fenntartása.
- ✓ Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükbe és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek.

Feladat:

- Az egészséget támogató biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- A környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása
- Helyes napirend és étrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidő hasznos eltöltésének kialakítása, biztosítása.
- Konfliktushelyzetek kezelése során a kompromisszum képességet erősítő, megoldást kereső helyes magatartási formák rögzítése, kialakítása.
- Lehetőség szerint minden gyermek minden nap vegyen részt a mindennapi mozgásban.
- A különleges gondoskodást igénylő, eltérő fejlődési ütemű gyermekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás.

Az egészségnevelés fő területei:

- korszerű, egészséges táplálkozás
- egészségmegőrző mozgás, sportolás, helyes tartás kialakítása
- személyi higiéné
- öltözködés
- alvás, pihenés
- baleset megelőzés
- betegségek megelőzése
- lelki egészség

1. A korszerű, egészséges táplálkozás

- Legyen rendszer a táplálkozásban
- Napi négyszeri óvodai étkezés (háromszori + gyümölcs)
- Változatos étrend
- Naponta friss zöldség, gyümölcs (gyümölcsnap szervezés) fogyasztása legalább két alkalommal
- Teljes őrlésű gabonából készült termékeket részesítsük előnyben
- Mesterséges anyagoktól való tartózkodás
- Megfelelő mennyiségű folyadék bevitele
- Kulturált étkezési szokások kialakítása (nyugodt körülmények között asztalnál, ízletesen megterítve, evőeszközök, szalvéta helyes használata).

2. Egészségmegőrző mozgás

- rendszeres, folyamatos és intenzív mozgásfejlesztés
- a fejlesztés célja a lehető legtöbbet elérni
- az alapkészségek kialakításán van a hangsúly
- balesetek elkerülése
- olyan közeg megteremtése, amely a legjobban alkalmazkodik a gyermek egyéni szükségleteihez
- olyan környezetet kell teremtenünk, melyben a gyermek számára egyértelmű, hogy mit, hol, mikor és hogyan kell tennie
- fontos, hogy az izmai összehangoltan működjenek (jó időben sétálás a mezítlábas parkban – Napsugaras Titkos Kert)
- szem-kéz koordináció javítása
- a kéz finommozgásának fejlesztése
- pörgő, forgó játékok – újraszervezik és felépítik az idegrendszert, a vestibuláris rendszer fejlesztése

3. Személyi higiéné

- Kézmosás
- Genitáliák megfelelő tisztántartása
- Fogápolás
- haj- és körömápolás
- tiszta ruházat

4. Öltözködés

- évszaknak megfelelő ruházat
- kényelmes, tiszta ruhák

- legyen külön ruha, amiben nyugodtan játszhat, amiben elmegy otthonról és az alváshoz

5. Alvás

- békés, nyugodt környezet biztosítása a pihenéshez
- erős zajingerek kiszűrése
- félhomály, sötétség
- 12-13 óra naponta, fontos a délutáni alvás/pihenés, amit az óvodában biztosítunk számukra

6. Baleset megelőzés

Gyermekekben elsősorban szülőkre, rokonokra és a gyermekkel foglalkozó szakemberekre hárul a feladat, hogy megvédjék gyermekeiket a rájuk leselkedő veszélyektől. A kisebbeket megóvni kell, a nagyobbakat pedig megtanítani arra hogyan vigyázzanak magukra.

- Félrenyelés, fulladás
- Égés, forrázás
- Leesés, esés, kiesés
- Mérgezés és maródások
- Áramütés
- Állat okozta sérülések
- Fagyás
- Közlekedési balesetek

7. Betegségek megelőzése

- Korszerű, változatos étkezés, az életkornak megfelelő vitaminbevitel
- A gyermeki szükségletek kielégítése (megfelelő idő játékra, pihenésre, mozgásra)
- Megfelelő játékidő a szabadlevegőn, tiszta levegőn és rossz idő esetén az óvoda só szobájában
- Testi-lelki egészség (szeretetteljes, nyugodt, stressz mentes, támogató légkör)

8. Leleki egészség

Boldogságóra Program

- Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet.
- Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.
- A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

A gyermekek iránymutatást kaphatnak annak megsegítésére, hogy a mindennapokban, élethelyzetekben könnyebben boldoguljanak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.

- Ügyelnek önmaguk és környezetük rendjére, gondozottságára.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukkal gondosan bánnak.
- Ismerik az elemi gyalogos közlekedés szabályait
- Igényükké válik a közös tevékenységben való részvétel és a közösség szabályainak betartása.
- A pozitív megerősítés nagy hatással lehet a gyermekek önismeretének fejlődésére, társas kapcsolataira, azok elmélyítésére, valamint az egészséges lelki fejlődésük biztosítására.
- Aktív részvételük, ötleteik kibontakoztatásával gazdagítják a közösséget.
- Elfogadják és tolerálják társaikat.
- Igényesek testük tisztaságára.
- Igényükké válik a mindennapos mozgás.

4.4. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.

*„Az ember 'valahová tartozási' **szükséglete** olyan, mint egy fa gyökérzetének a talaj: be kell kötődni ahhoz valahová, hogy a viharoknak ellen tudjunk állni.”*
(Bagdy Emőke)

Az óvodáskorú gyermekre jellemző sajátossága, magatartásának érzelmi vezéreltsége. Célunk, hogy gyermekeink szívesen járjanak óvodába, szeressék óvó néniket, dadus néni és a csoportjukba járó pajtásaikat. . Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.

Azon fáradozunk, hogy gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes körülölelő légkör vegye körül. Elengedhetetlen, hogy az óvodába lépés pillanatában, már pozitív érzelmi hatások ériék. Az újonnan óvodába érkező gyermek

beszoktatása már a beiratkozásnál és a gyermeknap vendégül látásnál kezdődik, majd folytatódik a családlátogatással. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy az óvónő megismerhesse leendő óvodását saját környezetében, betekintést nyerhessen a család szokásaiba, nevelési attitűdjébe. Lehetőség szerint alkalmazkodunk a gyermek és a szülő igényeihez, a folyamatos beszoktatás során. Törekszünk arra, hogy érezzék, szeretettel várjuk őket. Olyan miliő megteremtésére, törekszünk, melyben otthonosan érzik magukat attól függetlenül, hogy minden új számukra: helyszín, a személyek és a szokások. Az első pillanattól kezdve éreztetjük velük, hogy fontosak, vigasztaljuk, ölbe vesszük, dajkáljuk őket. Annak érdekében, hogy a beszokás minél zökkenő mentesebben sikerüljön, a gyermek helyes önértékelése, magatartásának formálása, és pozitív személyiségjegyének kialakítása érdekében használjuk a jutalmazás eszközét.

A jutalmazás elve és formája:

Az óvodánkban alkalmazott jutalmazás nem tárgyi jellegű, hanem verbális és nonkifejezések, kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt feladattal való megbízása. A jutalmazás, azaz dicséret, pozitív megerősítése a viselkedésnek a kiemelkedő cselekvésnek. A jutalmazás mindig konkrét, és a gyermek számára érthető, a társakra is motiváló hatású. A viselkedési normák megalapozásánál törekszünk arra, hogy a tolerancia a megértés és elfogadás domináljon és az értékek pozitív megközelítése érvényesüljön.

”A szeretet gyógyítja az embereket, azt is, aki adja, azt is, aki kapja.”

A közös élményekre épülő közös tevékenységek segítik a szocializáció fejlődését. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, figyelmesség, önzetlenség, elfogadás, igazmondás, tisztelet) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás feladattudat, szabálytudat) a szokás-és normarendszerének megalapozását. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, különös gondoskodást igénylő gyermekek sajátos törődést igényelnek, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonása is indokolt. A társadalmi gyakorlatra való felkészítés és az életre nevelés szempontjából alapvető feladat a társas és közösségi tevékenységek gyakorlása. A személyes érintkezésnek, a kommunikációnak és az együttműködésnek közösségformáló szerepe van. A közösségi tevékenységek során formálódik a közösségi tudat, a közösségi érzés, toleráns magatartás. Társas együttműködés közben megtanulják az egymás felé fordulást, az egymás segítségét, és az egymás iránti szeretetet, önállóságot, önfegyelmet, kitartást, feladat és szabálytudatot, eközben történik a szokás- és normarendszerének megalapozása is.

Ez által alakulnak ki a közösségi szokások és hagyományok. Sokszínű és változatos tevékenységek rendszerén keresztül alakítjuk a gyermekközösséget. A modellkövetés útján elsajátítják a gyermekek azokat a magatartásmódokat, melyek szükségesek a közösségi léthez. Ehhez nyújt példát számukra a csoportban dolgozók kommunikációja, bánásmódja, egymáshoz való viszonyuk, gesztusaik, viselkedési modellje.

Az óvodás gyermek és a konfliktus

A kisgyermekkorban az együttjátszással felmerülő konfliktusok megoldásában fontos szerepe van a felnőtteknek. Mint számos egyéb dologra, a konfliktuskezelésre is meg kell tanítani őket. Ennek elsődleges forrása a szülő által nyújtott modell. Éppen ezért az óvodai kiscsoportban még nagyon változó a megoldásmód. Az óvodában felmerülő gyermekek közti konfliktusok megoldásának elősegítése elsősorban óvodapedagógusi feladat, de a helyzet mérlegelése után esetenként a szülőket is tájékoztatni kell a felmerülő problémáról, extrém esetekben szakember bevonása is indokoltá válhat.

Az óvodapedagógus szerepe a konfliktushelyzet megoldásában:

- Próbáljon olyan környezetet biztosítani, hogy lehetőleg ne adódjon konfliktus. (Pl. Több egyforma játék, csoportszoba átrendezés, két asztal összetolásával lesz helye mindenkinek, stb)
- Ne oldjunk meg minden problémát a gyermekek helyett. Hagyjuk őket saját tapasztalatokat szerezni.(társak közötti kommunikáció, kooperáció, alkalmazkodás, kompromisszumkészség)
- Feleslegesen ne avatkozzunk be azok rendezésébe egy darabig, mert ezzel a felnőtt megoldásaitól való függés alakul ki a gyermekben.
- Ugyanakkor teljesen szabadjára sem szabad engedni a konfliktust, mert a rossz megoldásmódok rögzülhetnek. Pl. verekedés, csúnya beszéd, stb.
- Hosszú távon a konfliktusok megoldása csak erőszakmentesen képzelhető el!
- Az óvónő konfliktus esetén próbálja meg kideríteni a konfliktus okát, kezdeményezőjét.
- Tilos a gyermek megszegényítése!

Az otthoni konfliktusmentes környezetben nevelkedő gyermekek az életbe kilépve felkészületlenek lesznek a mindennapi veszélyekkel szemben, mert nem alakult ki bennük a megfelelő védekezési képesség. (A testvérféltékenység, dackorszak és a szülőkkel való egyéb konfliktusok ebből a szempontból jó terepei a konfliktuskezelés tanulásának)

Ha a környezet az erőszakot hangsúlyozza, akkor a modelltanulás elve alapján ez lesz az elfogadható a gyermek számára. Az erőszak ellen aktívan fel kell lépni!

Két vagy több gyermek konfliktusát kívülállóként nagyon nehéz megoldani. Óvodáskorban természetesen közbe kell lépni, de nem lehetünk „igazságosztók.” Az óvodapedagógus megoldásában törekedjen arra, hogy ne legyen győztes vagy vesztes, ugyanakkor a hibából okuljanak.

Vannak gyermekek, akik az óvodában másként viselkednek, mint otthon, vagy bizonyos otthon elfogadott dolgok csoportban nem működnek.

Gyakori konfliktus esetén célszerű ezt megbeszélni a szülővel. Az is előfordulhat, hogy a pedagógusnak van meglátása a gyermekkel kapcsolatban. Ebben az esetben a szülővel fogadó óra keretében személyes konzultáció a célravezető formája a probléma tisztázásának.

Fokozatosan alakul ki a kölcsönös együttműködés gyermek és felnőtt, gyermek és gyermek között.

Cél

Az egyéni örömök mellett kapjanak szerepet a közösen megélt örömök is. A gyermekcsoportban alakuljanak ki a közösségi együttélés szabályai, normái, amelyekhez igazodik a gyermek. A közös tevékenységek során nyíljon alkalom az egymáshoz viszonyításra a reális énkép kialakítására, az én határok megtapasztalására. A gyermekek egymás közötti kapcsolatában váljon természetessé, hogy minden gyermek más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal, különbözőségével együtt elfogadható és szerethető. A közösségi érzés, közösségi tudat, toleráns magatartás a közösségi szokások, hagyományok fokozatosan alakuljanak, fejlődjenek.

A visszahúzódozó félénk gyermekekre különösen figyelve illetve a „különös bánásmódot és „kiemelt figyelmet igénylőket” tapintatosan segítve készítjük fel őket arra, hogy egymással megtalálják a megfelelő hangot és stílust az együttműködéshez.

Feladatok

Az óvoda épít a gyermek nyitottságára és segítse hozzá, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét. Ez a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. A gyermek rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, mindezek megbecsülésére, megóvására.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt kommunikációja, viselkedése, és bánásmódja modell értékű szerepet tölt be, ezért nagyon fontos, hogy ezt mindenki tudja, és ennek tudatában végezze napi munkáját.

Feladat

- Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, nyugodt óvodai légkört biztosítunk.
- Megfelelő viselkedési szokásokat alakítunk, és gyakorlunk.
- Kommunikáció, kooperáció fejlesztése.
- Megtanítsuk az érthető beszédre és megfelelő hangnemre,
- Alakítjuk a gyermekek közötti együttműködést, együttjátászás képességét és gyakorlását.
- Baráti kapcsolatok kialakítása fejlesztése, elmélyítésének előremozdítása. Kialakítjuk bennük az összetartozás érzését, a toleranciát, a megértést, az alkalmazkodást
- A konfliktusok kezelése megbeszéléssel megfelelő hangnemben, türelmesen.
- A társakért, a csoportért végzett felelősségérzet, kötelességtudat fejlesztése.
- Mások ötleteinek továbbgondolását,
- A kevésbé vonzó szerep elvállalását,
- Vegyék észre, ha a másik gyermek segítségre szorul,
- Alkalmazkodni tudást a szabályokhoz.
- Konfliktus helyzetek megoldása során alakítjuk a helyes és helytelen viselkedési normákat. A közös, élmények tevékenységek tapasztalatok átélésével építik a csapatszellemet.
- Biztosítjuk számukra, hogy kedvező érzelmi hatások érik őket.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Teret biztosítunk a gyermek szociális érzékenységének és önérvényesítő törekvésének.
- Egyéni bánásmódot alkalmazunk és szeretetteljes odafordulást.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.
- Az óvodai élet megszervezése során lehetőséget biztosítunk a felzárkóztatásra a hátránycsökkentésre és a tehetséggondozásra.
- Segítjük baráti kapcsolatok alakulását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek képes kapcsolatot teremteni az óvodában a felnőttekkel és gyermekekkel.
- Érzelmileg biztonságban érezze magát.
- Képes legyen a különbözőséget elfogadni. /kulturális hátrányok, testi- lelki fogyatékoság, kiemelkedő képesség, túlmozgás stb. /
- Képes a csoport életében aktívan részt venni, a kevésbé kedvelt feladatok elvégzéséhez kellő akaraterővel rendelkezni.

- Képes az együttjátszásra, a játék vezetésére, vagy aktív bekapcsolódásra.
- Képes általában derűsen viselkedni, negatív érzéseit is ki tudja mutatni.
- Kellő önuralommal rendelkezik, értékeli saját előnyeit, kezdi megérezni és elfogadni hátrányait.
- Képes rácsodálkozni a világra, észreveszi a szépet, elítéli a rosszat.
- A gyengébbet, ne bántsa, ne zavarja társait, sérelmét ne torolja meg, ha gondja van, kérjen segítséget!
- A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, ezeknek eleget tesznek.
- Aktívan részt vesznek közös tevékenységekben.
- Társaik és a felnőttek iránt érdeklődést, segítőkészséget, toleranciát, együttérzést tanúsítanak.
- Kialakul bennük a felelősségérzet.
- Megértőek, elfogadóak társaikkal.
- Örülnek a közösen elért sikernek, kialakul bennük.

4.5. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés

Cél

Kooperációra és kommunikációra kívánjuk képessé tenni óvodás korban a gyermekeket. Célunk az anyanyelv megismerésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása. *Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-helyes mintaadással, az óvodai tevékenység egészében kiemelt jelentőségű.* Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére fordítunk figyelmet. Programunkban folyamatosan lehetőségeket biztosítunk a gyermekek kommunikációs fejlesztésére.

A mindennapi óvodai élethelyzeteken és csoporthelyzeteken túl főleg az óvodai élet meghatározó színterén a szabad játékban rejlenek kommunikációs lehetőségek. Ilyenkor sokfajta – spontán és az óvónő által átgondolt és személyre szabott – kommunikációs játékokra van lehetőség. Esetenként drámapedagógiai elemeket felhasználva – mesével, bábokkal, zenével stb. – fejlesztheti a gyermekek önkifejezését, kreativitását. A mindennapos mesélés mellett az óvónőnek kötelező feladata a kommunikációs és anyanyelvi játékok kezdeményezése. Ezekben a játékokban az életkori sajátosságokhoz és fejlettséghez igazítva segítjük a gyermekek praktikus eligazodását a különböző élethelyzetekben. A kicsik játékos formában sajátítják el a kommunikációs stratégiákat egy-egy probléma megoldására, miközben a jó hangulatú együttlét és a közös játék oldja a kommunikációs görcseiket.

A gyermek kommunikációs képességét beszédkedve, beszédképessége, szókincse és mondatszerkesztési tapasztalatai, valamint normaismerete határozza meg. Az óvodai életben a gyermek megannyi kommunikációs helyzetnek a részese. Különösen fontos, hogy az óvodai érintkezés normái szerint használja az udvariassági formákat köszönéskor, valamely eszköz elkérésekor és a kapcsolatok építésében, fenntartásában. Az óvónő minden megnyilatkozása minta a gyermek számára. Ezért kiemelten fontos számunkra, hogy az óvónő: *oldja a gátlásokat, ösztönözzé a gyermekeket az elvárt viselkedési normákkal kapcsolatos kommunikációs stratégiák elsajátítására, érvényesítse ezeket az elvárásokat a felnőttekkel való kommunikációjában, biztosítsa a spontán, meghitt beszélgetés lehetőségét, személyes mintaadással segítse a*

beszédtechnikai, artikulációs hibák javítását, probléma esetén beszélni kell a szülőkkel, majd speciális szakember bevonását kell kezdeményezni.

Feladat

Az értelmi nevelés feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés emlékezet, figyelem képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.)

- Szeretetteljes légkört kialakítva beszélő környezet biztosítása, helyes mintaadás, szabály közvetítéssel.
- Természetes beszéd és kommunikációs kedvnek fenntartása, ösztönzése,
- a gyermek meghallgatása a gyermeki kérdések támogatása, a válaszok igénylése.
- Építünk a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, és további élmények átélésére adjunk lehetőséget.
- Odafigyelünk arra, hogy kérdéseire választ kapjon.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.

- A gyermek aktívan használja szókincsét
- Ismeri a szavak jelentését
- Helyesen használja a névmásokat, névutókat.
- Tisztán ejti a hangokat.
- Beszéde a beszédhelyzethez igazodó.
- Jól érthető, megfelelőek a hangsúlyok.
- Megfelelő beszéde hangereje, jó a beszédgyorsasága.
- Tud megadott témáról összefüggően beszélni.
- Gondolatait ki tudja fejezni.
- Beszédében alkalmazni tudja megszerzett tudását.
- Törekszik arra, hogy időbeni sorrendben illetve logikai sorrendben mondja el az eseményt (nem mindig sikerül, de ez természetes)
- Figyelmesen türelmesen végighallgatja társait, az óvó nénit.

5. Nevelési gyakorlatunk tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi, hogy csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű
tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domonkos)*

5.1.Játék és tanulási tevékenység

5.1.1.Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így a nevelésünk leghatékonyabb eszköze, a gyermek alapvető és legfőbb tevékenységi formája. Minden egészséges gyermek, amikor csak teheti játszik. A játék az az önkéntes, szabadon választott tevékenység, amely pszichikai sajátossága a feszültségoldás és az örömszerzés.

Kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő pszichikumukra ható élményt adó tevékenység. A gyermek játéka „tükör”, mely megmutatja a fejlettségi szintjét, elárulja, mivel lehet őt segíteni, fejleszteni. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése az óvodapedagógus tudatos jelenlétével direkt és indirekt irányításával. Napirendünkben és pedagógiai programunkban kiemelt helyet foglal el.

Kiemelt feladatunk továbbra is, hogy minél több szabad időt, eszközt, élményt és lehetőséget biztosítsunk a gyermekek számára az elmélyült, szabad játékra, ugyanis játékon keresztül ismerkedhetnek a világgal, a valóság tárgyaival, azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartással, a valóság jelenségeivel, eseményeivel.

Játék során a tevékenységek közben számos helyzet és lehetőség adódik a kommunikáció fejlődésére és fejlesztésére, amit mi minden lehetséges módon megpróbálunk kihasználni.

Heti rendünket, napirendünket úgy alakítjuk, hogy a gyerekek életkoruknak megfelelően, elegendő időt tölthessenek szabad játékkal. (folyamatos tízórai) Az udvaron töltött játékidőt hasznosan, sokszínűen használjuk ki (körjátékok, célba dobások, aszfalt rajz, fogócska, mindennapos mozgás stb.).

Jelenlétünk állandó, de nem erőltetjük rá magunkat a gyermekekre a játéktevékenység során.

Természetes, érzélem gazdag, elfogadó, mintaadó viselkedést mutatunk, amellyel arra ösztönözzük őket, hogy ők is így tegyenek, kövessék a példánkat.

Ötleteket, témát kínálunk fel a gyerekek számára, előző cselekvéseire építve, hogy tovább fejlődjön játékuk. Változatos játéklehetőségek ismétlésével elősegítjük a gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszerveinek pontosabb működésének fejlesztését.

Különböző játékfajták egyidejű megjelenését biztosítjuk a csoportban. A játékirányításban szem előtt tartjuk a gyermeki kezdeményezések támogatását.

A csoportokban kisebb kuckókat, galériát alakítottunk ki, ahová visszavonulhatnak a gyerekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja.

Jól felszerelt babakonyha és babaszoba várja, hívogatja játékba gyermekeinket. Sokféle fejlesztőjátékból választhatnak, továbbá építőjátékok, LEGO-k, DUPLO-k, társasjátékok, LOGIKÓ, memóriák, szerepjáték eszközök.

A barkács asztal egész nap rendelkezésükre áll, felszerelve eszközökkel, anyagokkal. Az otthonról hozott ötletekkel, az óvodai játékok folytatódhatnak a csoportban. Továbbra is kihasználjuk a játék fejlesztésének lehetőségeit a képességek kibontakoztatásában. Kihasználjuk építünk arra, hogy a játék során fejlesszük türelmüket, és a szerepek felosztása során kooperációjuk is fejlődhesen. Kihasználjuk a játék által adott lehetőségeket a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztésének megvalósítására, a szociokulturális hátrányok leküzdésében, ami lehetőséget teremt a közösségbe való beilleszkedésére. A jó játékötleket, a szép építményeket stb. dicséréssel értékeljük, kiemeljük a csoport előtt.

Cél

A gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása, szabad képzettársításának elősegítése, kreativitásuk, szocializációjuk fejlesztése.

A gyermekek érzelemvilágának gazdagítása, valamint mozgásos aktivitásának kielégítése.

Feladat

- Biztosítjuk a harmonikus játék feltételeit (idő, hely, eszköz nyugodt biztonságot adó légkör, élmények).
- Folyamatos napirendbe ágyazva segítjük elő az elmélyült szabad játékot.
- Lehetőséget teremtünk az ideiglenes és állandó játékhelyek „kuckók” kialakításához.
- Maximálisan kihasználjuk a szabadban adódó játéklehetőségeket (udvar, park, közeli Kiserdő, Kis-tó).
- Változatos eszközök biztosításával motiváljuk a gyermekeket pozitív és negatív élményeik eljátszására.
- Speciális egyéni élményeik kijátszásával a háttérbe szoruló gyermekek is a középpontba kerülhetnek, megbecsülést, társakat szerezhetnek a csoportban.
- A szabad játék során a kijelölt helyen bármikor rajzolhatnak, vághatnak a gyermekek, ösztönözzük őket arra, hogy a papírokkal takarékosan bánjanak.
- A hulladékokat és az elrontott rajzokat az erre a célra kihelyezett nagyméretű kosarakba gyűjtsek.
- Piktogramok segítségével rögzítjük a helyes szokásokat és szabályokat.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére.

- Képes az együttjátszásra, a játék vezetésére, vagy aktív bekapcsolódásra.
- Kellő önuralommal rendelkezik, (a szabályokat betartja) értékeli saját előnyeit, kezdi megérezni és elfogadni hátrányait.
- Képes elfogadni a különbséget (kulturális különbséget, SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, túlmozgásos, kiemelkedő képességűek, stb).
- Képes rácsodálkozni a világra, észreveszi a szépet, elítéli a rosszat.
- Egy-egy játéktémát képes napokon keresztül játszani és továbbfejleszteni.
- Játéka végén megkeresi a játékeszköz helyét, igényli a rendet környezetében.

5.1.2.A játékba integrált tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek másként tanul, mint a felnőtt, nála a tanulás nem tudatos ismeretszerző folyamat.

Feladatunk: olyan vonzó szituációk, tevékenységek biztosítása számukra és olyan eszközöket a kezükbe adni, amelyekkel akaratuktól függetlenül is fejleszthetjük értelmi képességeiket,

gondolkodásukat, memóriájukat, figyelmüket, finommozgásukat stb. Mindezeket sok játékba ágyazva tesszük.

Az egész napunkat áthatja a játék, ami lehetőséget teremt a megismerési folyamatokra. A gyermekjátékba ágyazva a kezdeményezéseken, a felnőttek utánzása nyomán, társaik viselkedésére válaszul, spontán és szervezett tapasztalatszerzés alapján folyamatosan tanul. Építünk a gyermekek tapasztalataira, ismereteire, ugyanakkor fejlesztendő a türelmük és kitartásuk.

Eközben megismeri az őt körülvevő világot és felfedezi abban saját magát. Mindennapjainkban folyamatosan jelen van a szervezett és a spontán tanulás.

A tevékenységben megvalósuló tanulás során, a gyermekek mindennapi életben hasznosítható tudását, és képességeiket fejlesztjük. Kihasználjuk az egész nap folyamán a tanulás lehetséges formáit. Tevékenységek során lehetőség nyílik az egyéni bánásmód alkalmazására, differenciált fejlesztésre.

A személyes példamutatást nagyon fontosnak tartjuk ebben az életkorban is. Segíti az utánzáson alapuló tanulási folyamatok alakulását.

Feladatunk a gyakorlás feltételeinek biztosítása, újra kezdés, javítás lehetőségének megteremtése. (különös tekintettel a különleges bánásmódot és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre. Igaz bármely gyermek egy-egy feladat megoldásánál végrehajtásánál, valamely képességben elakadhat, akkor is, ha másban tehetséges.)

A tanulás folyamata az egész személyiség fejlesztésére hat. Mindennapjainkban a játékos tanulást helyezzük előtérbe. A szabad játék során a játékra építve a belőle fakadó motivációs lehetőséget kihasználva kezdeményezünk. Általában párhuzamos tevékenységeket alkalmazunk.

A felkínált különféle tevékenységek közül választhat a gyermek (a szabályok betartásával). Ezekben a tevékenységben szabadon tevékenykedhet, az óvónő által felkínált lehetőségekből (társasjáték mese, vers, bábozás barkácsolás, ábrázolás stb.) szabadon választhat. Erre lehetőséget kap a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Sok időt töltünk a szabadban. Az óvoda játékeszközei változatos mozgás és játéklehetőségeket biztosítanak számukra. (különféle mászóakák, hinták várak, csúszdák, illetve sokféle labda, karika, ugráló kötél)

Ez a foglalkoztatási forma sok lehetőséget kínál a gyermek és az óvodapedagógus számára. Lehetőség adódik átélni a felfedezés örömét, illetve felzárkóztatni a rászorulókat és foglalkozni a tehetségekkel.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük. Ezt számunkra a törvény is előírja, ugyanakkor csak akkor tudjunk a prevenciós fejlesztést végezni, ha tudjuk, hol van elmaradás. A mérést puha módszerekkel végezzük. (megfigyelés tevékenységek közben, játékban.)

A munkaformákat a feladatokhoz igazítjuk, kevés frontális, és sok mikro csoportos formát alkalmazunk, fontos szerepet kap a személyre szóló egyéni fejlesztés. A változatos módszerek alkalmazására törekszünk, ügyelünk a játékosságra. Fontosnak tartjuk a közvetlen tapasztalatszerzést. A tanulási folyamat során minden alkalommal használjuk az értékelés eszközeit, a pozitív megerősítést, dicséretet, buzdítást, példaként kiemelést.

Épüljön be a napirendbe az ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata (IKT eszközök).

Cél:

Érezze jól magát valamely tevékenységben. Tudjon dönteni, hogy mit szeretne csinálni, kivel meddig.

A tevékenységeken keresztül fejlődjön a gyermek egész személyisége.

Tanuljanak meg egymással játszani, konfliktusok nélkül.

Alakuljanak baráti kapcsolataik.

Segítsék egymást a tevékenységek során.

Feladat

- Minél többféle tevékenység felkínálása.
- Megfelelő hely, idő eszköz biztosítása a tevékenységekhez.
- Alakítsunk ki minél több teret számukra.
- Törekedjünk a zárt terek kiszélesítésére.
- Biztosítsunk mind több teret és lehetőséget a mozgásra, mozgásos játékra.(tornaszoba, fedett terasz)
- Ötletekkel, eszközökkel segítsük képességeik kreativitásuk kibontakoztatását.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szabadidejüket tudják aktívan kihasználni.
- Képesek többféle lehetőségből választani.
- Segítsék egymást.
- Fejlődjenek képességeik.
- Gazdagodjon fantáziájuk.

5.2. Munka tevékenység

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének egyik fontos színtere. A játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató tevékenység, melyet önként és örömmel végez a gyermek. A gyermek mindennapi tevékenységének része, az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Óvodába lépéstől folyamatosan fejlődik ez a tevékenység, az **önkiszolgálástól a naposi tevékenységen át egészen a megbízások önálló teljesítéséig**. A kisebb csoportban fokozottabb hangsúlyt kap az **önkiszolgálás**.(testápolás, öltözködés, terítés, étkezés) Fokozatosan vezetjük be az önkiszolgáló tevékenységet. Egy-egy részmozzanat megtanításával készítjük elő az új feladatot. Hosszú gyakorlással biztosítjuk a mozzanatok rögzülését. Négyéves kortól lép be a naposi munka, de az önkiszolgálás egyes elemei mindvégig megmaradnak. **A naposi munka** szerteágazó sokrétű tevékenység, melyet a közösség érdekében végeznek.(óvjuk őket attól, hogy ez a feladat egész napos készséget jelentsen számukra, olyan szabályokat vezetünk be, amely biztosítja a naposok számára is a nyugodt étkezést). Ez a tevékenység is önkéntes. Eleinte jelentkezés alapján, majd ülési sorrendben haladva választjuk ki a naposokat.(aki nem szeretne napos lenni, arra nem erőltetjük rá a feladatot). A kisebb megbízások alkalmoszerűek, előre nem meghatározhatóak, a napi gondok megoldásában van szerepük. Erősíti a közösségi kapcsolatokat, s ez által kivívhatja saját és mások elismerését. Feltétele a tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és a folyamatos reális értékelés.

A munka, általában célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka végzése közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek, természeti, társadalmi környezetükről. Hozzájárul az értelmi képességük fejlődéséhez, ezáltal megalapozódik a munka iránti tisztelet eredményének megbecsülése, fontosságának és hasznosságának értelme, felébred a gyermekekben a dolgozó ember szeretete.

Cél

Minden napi munkálkodásuk közben egyre több információ és tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő világról, speciális ismereteket szereznek társadalmi környezetükről. Játékos formában a munka megszerettetése, készségek elsajátítása, pozitív tulajdonságok alakítása: kitartás, feladattudat, egymásért tenni tudás, önállóság, együttműködés.

Feladat

A növények gondozásával ezek életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyerekek, (ültetés, öntözés növényápolás) miközben átélik és megfigyelik a közreműködésük nyomán létrejövő változásokat.

A csoportban, az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek, csíráztatás rügyeztetés. az udvaron és a virágoskertben, szintén évszakonként gereblyezés, falevelek összegyűjtése, hó seprés.

- Biztosítunk elegendő munkalehetőséget, a megfelelő munkaeszközöket, amelyeket hozzáférhető helyen tartunk (bármikor el tudja, venni vagy helyre tudja tenni)
- a munka elvégzéséhez elegendő időt.(sürgetés nélkül tehesse a dolgát a gyermek)
- Igyekszünk kiküszöbölni a holtidőt.
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezünk és biztosítjuk a munkavégzés feltételeit (önkiszolgálás, közösségért végzett munka, alkalmi megbízatások, növénygondozás)
- Olyan légkört alakítunk ki, amelyben, nyugodt hangulatban, önállóan tevékenykedhetnek, de ha segítségre van, szükségük bizalommal fordulhatnak a felnőttekhez.
- Alkalomszerű munkák, megbízatások esetén különösen figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait egyéni fejlettségi szintjét.
- Figyelünk arra, hogy a gyermek értse mit várunk el tőle legyen képes teljesíteni a rábízott feladatot.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen dolgozik önállóan és közösen is, örömmel teljesíti kötelességeit.
- A naposi munkát magabiztosan, igényesen, készségszinten végzi.
- Önként ajánlkozik egyéni megbízatások teljesítésére.
- Bátorítja, segíti a kisebbeket.
- Kialakul a feladattudata, képes kitartani a munka befejezéséig.
- Örül az elvégzett feladatnak, képes kijavítani hibáit.
- Szívesen készít a játékához, kezdeményezéshez kiegészítő elemeket, ajándékot társainak, szüleinek.
- Örömmel, kitartóan tevékenykedik az udvaron, a kertben.

6. Komplex foglalkozások rendszere

*A természet varázsát ontja bőven. A fűben, a virágban és a kőben.
Ó nincs a földön oly silány anyag, mely így vagy úgy ne szolgálná javad;
De nincs oly jó, melyben ne volna vész, ha balga módra véle visszaélsz!
(Shakespeare)*

6.1.A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettel való ismerkedésünk áthatja az óvodai élet egészét. Az évszakok változásait követve, erre építve tervezzük tevékenységeinket (mese-vers, ének-zene, ábrázoló tevékenység, a környezet téri formái és mennyiségi megismerése, mozgás, edzés, kirándulás).

Élményközpontú oktatással alakítjuk a gyermekek pozitív érzelmi viszonyát környezetükhöz. A környezet megszerettetését fontos, alapvető feladatnak tartjuk, ezzel alapozzuk meg ugyanis a környezettel való harmonikus kapcsolatukat, a környezeti problémák iránti érzékenységüket, a természetes környezetvédelem iránti igényüket.

Ahhoz, hogy megismerjék környezetüket, előbb meg kell ismerni önmagukat (külső, belső tulajdonságaikat). Fontos, hogy tisztába legyenek a körülöttük levő mikrovilággal. (család, óvoda) meg kell bizonyosodniuk az egészséges és biztonságos élet értékeiről (tisztaság, orvos munkája, fogápolás, egészséges étrend).

Törekszünk arra, hogy gyermekeink személyiségének elemévé váljon a természet szeretete, környezetünk óvása, a környezetünkért való tenni akarás. A szabadban történő játékkal, önálló tapasztalatszerzéssel, megfigyeléssel, kísérletekkel, kirándulásokkal különféle ismeretekhez juttatjuk gyermekeinket. Arra sarkaljuk gyermekeinket, hogy nyitottá, érdeklődővé váljanak, merjenek kérdezni.

Megfigyeléseket végeztetünk. A természet változásainak megfigyelése során ok-okozati összefüggések feltárása.(víz körforgása, táplálkozási lánc stb.) Megismertetjük a növényi részeket (gyökér, szár, virág, kacs, termés stb.), a színárnyalatok megfigyelése a természetben. Folyamatosan segítenek az udvaron a kert rendben tartásában. Saját tevékenységük által megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását.

Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ökológiai szemléletük megalapozása. (takarékoskodás vízzel, energiákkal, vásárlási szokások. stb.)

Beszélgetünk velük a levegő tisztaságáról, a város és erdő különbségéről. A növényekkel, vízzel folyamatosan végeztetünk kísérleteket. A környezet fokozott óvását, védelmét a gyakorlatban is végeztetjük. Megismertetjük őket néhány növény nevével, hasznával. A gyümölcsök szervezetükre gyakorolt jótékony hatásával. Naponta gyümölcsnapot tartunk. Elfogyasztják az általuk behozott gyümölcsöket, illetve gyümölcs, zöldségsalátát, befőttet készítenek.

Megfigyeltetjük a környezetünkben található állatokat: kutya, macska, sertés, ló, bogarak, lepkék, pókok, giliszta, madarak. Évente ellátogatunk az állatkertbe, itt a vadonélő állatokat figyelhetik meg a gyermekek. Természetfilmek nézésével megismertetjük az állatok természetes lakóhelyét. Naponta nézegethetnek állatokról szóló könyveket.

Kirándulásokon, sétákon felhívjuk a figyelmet az állatokra: mókus, béka stb. Beszélünk az állatok gondozásáról, hasznáról.

Megünnepeljük a környezetvédelem JELES NAPJAIT.

Lehetőséget biztosítunk a csoportokban a környezetvédelemmel kapcsolatos kiadványok rendszeres nézegetésére, olvasására.

A környezet téri formai mennyiségi megismerése.

A környezet tevékeny megismerése során, matematikai tartalmú tapasztalatainak, ismereteknek birtokába jutnak gyermekeink és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák. A természet kincseinek gyűjtése, rendezése, a napi szituációk, az építkezések a játék folyamán alkalmat adunk a gyakorlásra. (Számolás, csoportosítás; szín, nagyság, alak stb. alapján. Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma, mennyiségekkel végzett műveletek gyakorlása). Gyakoroltatjuk a színeket, a síkban és térben való tájékozódást.

A számolással, méréssel, tér- és formaismerettel a külső világ tevékeny megismerése keretében, mikrocsoportos és egyéni fejlesztés formájában ismertetjük meg a gyermekeket, a nagyoknak kötelező jelleggel.

A matematikai játékokban a gyermekeket megtanítjuk a társaikkal együttműködni, szabályokat betartani, alkalmazkodni, ezáltal figyelmüket, koncentrációjukat fejlesztjük. Segítsük őket az önálló véleményalkotásban és a döntési képességeik fejlődésében. Ehhez elegendő alkalmat, eszközt, időt és helyet biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.

Feladat

Már kiscsoporttól kezdve hosszabb rövidebb séták, kirándulások szervezése az óvoda környékére, illetve a Kistóhoz. Minél több tapasztalat szerzési lehetőség biztosítása önmagáról, mikró és makró környezetéről. (Nagyság, szín, forma, számosság) A természet szépsége és szeretete hassa át mindennapjaikat. Építve a gyermek spontán érdeklődésére kíváncsiságára, arra törekszünk, hogy a természeti, társadalmi környezet megismerését, felfedezését elősegítsük. Képességek és készségek (értékek felismerése, véleményalkotás, döntés és cselekvőképesség, kommunikáció, együttműködés) tudatos fejlesztésével, valamint szokások, viselkedési formák alapozásával törekszünk a helyes értékrendszer, a természet és környezetbarát magatartás alapjainak megteremtésére, ezzel alakítjuk a fenntartható fejlődésre való törekvés igényét.

- Tudjanak rácsodálkozni egy-egy szép növényre, állatra, kőre stb.
- Segítjük a tapasztalatok feldolgozását, rendszerezését, az értelmi képességek fejlesztését
- Megismertetjük gyermekeinket az élő és élettelen természet anyagaival
- Megfigyeltetjük a természetes és épített környezet szépségeit
- Folyamatosan megfigyeljük a természet változását, rácsodálkozunk gyönyörűségére (Színek formák)
- Természetsarkok folyamatos gondozása

- Akvárium, terrárium berendezése
- Folyamatos növény-állatgondozás
- Folyamatos udvargondozás
- Kertápolás
- Madáretetés
- Folyamatos papírgyűjtés
- Hulladék újrahasznosítás gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően
- Összefüggések megláttatása tevékenységek közben
- Minél több érzékszervekre ható változatos tevékenység biztosítása
- Természet kincseinek gyűjtése és felhasználása
- A környezetkultúra és biztonságos életvitel alakítása
- Zöld ünnepeink méltó megünneplése
- Matematikai kíváncsiság kibontakoztatásának segítése
- Megismerő képességeinek fejlesztése. (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, probléma felismerés, megoldáskeresés, ítélő képesség logikus és analóg gondolkodás)
- Gyomtalanítás (parlagfű kiszedése)
- A különleges bánásmódot igénylő és a kiemelt figyelmet igénylő gyermek SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlődési tempójában végzi a különféle tevékenységeket és feladatokat,
- Szemétszedés
- Komposztálás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek ismeri és szereti szűkebb és tágabb környezetét.
- Tudja otthoni lakáscímét és az óvoda nevét.
- Tudja saját és szülei nevét, ismeri szülei munkáját.
- Tisztában van életkorával, tudja születési helyét.
- Ismeri a városunkban naponta látott, a kirándulásokon megismert, vagy videón, könyvekben látott közlekedési eszközöket.
- Együtt él a természettel, figyelemmel kíséri és megkülönbözteti az évszakok, a környezet változásait.
- Ismeri és gondozza környezete növényeit.
- Részt vesz a csoportban folyó kísérletekben.
- Ismer több házi és vadállatot, ezek jellemző jegyeit.
- Gyönyörködni tud a természet szépségében, és életkorának megfelelően védi a környező természetet.
- Nem szemetel.
- Ismeri a matematikai alapfogalmakat, a tízes számkörben biztonsággal mozog.
- Ismeri az irányokat, a tárgyak helyét névutókkal is ki tudja jelezni.
- Szívesen ábrázol természeti témákat, dolgozni tud termésekkel és növényi részekkel, természetes anyagokkal.
- Képes társaival, szüleivel együtt „felfedezni” a természetet, a szépet: kirándulásokon, sétákon, a napi életben.
- A megismert állatoknak, embereknek, tárgyaknak két- három tulajdonságát fel tudja sorolni, egyszerűbb matematikai műveleteket el tud végezni 5-ös számkörben.

- Ismerje a több-kevesebb fogalmát
- Helyesen használja a tő és sorszámneveket, tudjon műveleteket végezni. (hozzátevés, elvétel, ugyanannyivá tétel)
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat
- Képes különböző szempont szerinti matematikai műveleteket végezni
- Tudjon térben és síkban tájékozódni
- Tudjon probléma helyzetet kezelni fejlettségének megfelelően.
- A különleges bánásmódot igénylő és a kiemelt figyelmet igénylő gyermek SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlődési tempójában végzi a különféle tevékenységeket és feladatokat,

6.2.Művészeti tevékenységek

6.2.1.Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi, dalkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese-vers gyermekeink érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Óvodákban mind a népmesét, mind az igényes műmesét, ismert írók elbeszéléseit felhasználjuk a mesélésre, kötetlen formában.

Alkalmazzuk a népi mondókák, höcögtetők, rigmusok, nyelvtörők, közmondások, találós kérdések, népmesék gazdag választékát, hiszen érzéseit kifejezni csak az anyanyelvén képes igazán az ember.

A mese figyelmes meghallgatására neveljük gyermekeinket. A pihenés halk mesével kezdődik, szinte „álomba” meséljük a gyermekeket. Kedvenc meséjüket többször hallhatják, eljátszhatják, elbábozhatják.

Az óvodai élet minden tevékenységét átszövi.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait s egyben feloldást és megoldást kínál.

Cél

A mesék varázsos világának nevelő hatását felhasználva a gyermekek érzésvilágának gazdagítása.

A gyermekek érzelmi -, értelmi és etikai fejlődésének elősegítése.

Kultúra átadás, hazaszeretetre nevelés a népmesék, versek segítségével.

A gyermekek vers, és meseszeretetének elmélyítése, anyanyelvi készség szintjének emelése.

Feladat

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Változatos tartalmak biztosítása, és a nyelvi képességek fejlesztése: verssel, mesével, bábozással, dramatizálással.
- Lehetőséget biztosítunk saját vers és mesealkotásra, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására, ezáltal segítjük önkifejezését, önmegvalósítását.
- A bábozáshoz dramatizáláshoz használt eszközök a nap folyamán állandóan rendelkezésre állnak, ezzel **lehetősége adódik a bátortalan, félénk, visszahúzódoó gyermekeknek a kiteljesedésre.**

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek igényli, és szívesen hallgatja a verseket, meséket.
- Szívesen ismételteti a ritmikus szövegeket, mondókákat, verseket, rigmusokat, csúfolókat.
- 10-14 gyermekmondókát önállóan el tud mondani a népköltészet témaköréből
- Szívesen dramatizál, bábozik, igyekszik örömet szerezni a kisebbeknek is.
- Megjegyez 6-8 verset, 15-20 mesének ismeri a tartalmát, néhányat el tud játszani társaival.
- Képes spontán mesélésre, mesék kitalálására
- Ismer néhány találós kérdést, közmondást.
- Az SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermek is megtanul pár mesét és verset illetve mondókát.
- Lehetőség szerint egyszerűbb mesedramatizálásban szerepet vállal.

6.2.2.Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

*„A zene az életnek olyan **szükséglete**, mint a levegő.
Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik.”
(Kodály Zoltán)*

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, a közös éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak gyermekeinknek.

Az óvónő megalapozott szakmai, módszertani tudással rendelkezik. Előadásmódja, tiszta éneklése, hangszerhasználata, mozgáskultúrája, kommunikációja pozitív zenei élményt nyújt a gyermek számára. Az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Változatos módszereket alkalmaz a zenei képességek fejlesztésére (az egyenletes lüktetés, ritmus, hallás fejlesztése, tiszta éneklés, éneket kísérő mozgás).

Cél

Felkeltjük és formáljuk gyermekeink zenei érdeklődését, ízlését, fogékonyságát, ezáltal felfedezi a dallam a ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Feladat

- Igényes zenei anyagot választunk ki, a gyermekek életkorához és képességeikhez igazodva.
- Zenei képességeiket, egyéni sajátosságaihoz mérten fejlesztjük.
- Az éneklés, a mozgás örömét biztosítjuk dalos játékok, táncok alkalmazásával.
- Körültekintően megválasztjuk meg a zenehallgatási anyagot (klasszikus és kortárs zene, népzene–népdal, gépi illetve főként élőzenével).
- Lehetőséget biztosítunk a spontán énekelgetésre, dalos játékok eljátszására (csoportban, udvaron, kiránduláson, séták alkalmával).
- Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósításával megalapozzuk, elősegítjük a zenei anyanyelv kialakulását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen, önállóan énekel.
- Igényli a közös éneklést, szívesen játszik népi dalos játékokat.
- Szívesen mondogat mondókát, énekel, tapsol szabad időben is.
- Figyelmesen hallgatja az óvónő énekét, az alkalmi zenét.
- Tud egyenletesen tapsolni, érzékeli, tapsolja a ritmust, tud rögtönözni.
- Ismeri és megkülönbözteti a zenei fogalom- párokat (halk-hangos, gyors lassú, magas-mély).
- Ismer alapvető tánclépéseket, táncformákat és alkalomadtán képes gyakorolni ezeket.
- Ismerjen 8-10 mondókát.
- Társaival tudjon eljátszani 10-12 dalos játékot.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek is megtanul pár mondókát, dalos játékot, szívesen énekel, tud egyenletes lüktetésben tapsolni.

6.2.3. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Ez a művészeti tevékenység fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos- nem a mű, nem az eredmény-, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmény befogadására. A népművészeti, képzőművészeti alkotásokkal való megismerkedés lehetőséget biztosít az esztétikai érzék alakítására és fejlesztésére.

Az igényes tárgyi környezet megismerése, felfedezése formálja gyermekeink szépérzékét, alkotásaiban meg is jelenítheti azt.

Az építő tevékenységek a térben való eligazodást, a formák, méretek színek megismerését segítik s ez által fontos tapasztalatokra tesz szert.

Cél

A múzeum és kiállítás látogatásokkal valamint a tárgyi kultúra megismerésével magyarságtudatát is megalapozzuk.

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése.

A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladat

Az alkotás szabadságához a megfelelő tárgyi feltételeket biztosítjuk.

- Múzeum és kiállítás látogatások szervezésével élményt nyújtunk, alakítjuk bennük a szép iránti fogékonyságot.
- Egyéni odafigyeléssel, ötletadással fejlesztjük a **gyermekek egyéni képességeit**.(NSI-kiemelt figyelmet igénylő gyermekek)
- Változatos technikák megismertetésére, megtanítására törekszünk.
- A gyermekeket arra készítjük, hogy a látott, vagy ábrázolt szépségeket szavakkal is próbálja meg kifejezni.
- Az alkotószabadsághoz az év elején kialakítjuk a megfelelő helyet. Olyan asztalt biztosítunk, ahol a játék zavarása nélkül, esetleg játékuukba beépítve, rajzolhatnak, festhetnek, ragaszthatnak, gyurmázhatnak a gyermekek.
- Gondot fordítunk a használatukhoz szükséges szokások, szabályok kialakítására.
- A tér- és formaérzék fejlesztését segítjük az építkezésekkel és a barkácsolással.
- A barkácsolás során készített eszközök felhasználhatóak a játékban, bábozás és dramatizálás alkalmával.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek egyéni képességeinek megfelelően jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Képes az ábrázoló technikák változatos használatára, az egyéni színhasználatra.
- Fejlődő kez ügyessége nyomán örömmel alkot egyedül és társaival is.
- Képes játékához, mesedramatizáláshoz kisebb eszközök elkészítésére, egyénileg és társaival együttműködve is, időnként az óvónő segítségével.
- Értékeli a különböző műalkotásokat, saját vagy társai munkáját, képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.
- Játékában változatos eszközöket használ, formagazdagon építkezik.
- Képes a pontos hajtogatásra, a tű használatára, a szegelésre, ragasztásra, az olló használatára.
- Képes a részletes emberábrázolásra.

6.3. Mozgás

A mozgásigény alapvető szüksége az óvodáskorú gyermeknek, ezért a mozgás átszövi a napi tevékenységeinket. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását, testi képességeit, állóképességét és kiemelkedő szerepe van a szocializáció alakulásában (társra

figyelés). Elengedhetetlen az egészség megőrzésében, megóvásában, az egészséges életmód alappillére.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek fejlődésére, a helyes testtartás kialakulására.

Az óvodai mozgásfejlesztés alapvető célja, hogy a gyerekek mozgásigényét kielégítsük, és bővítsük mozgástapasztalataikat.

A mozgásfejlesztés tartalma a következő szervezési formában működik:

- gyermekeink kötetlen formában biztosított szabad mozgástevékenységgel
- konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel
- ügyességfejlesztő mozgásos sportprogramokkal

Szabad mozgás során tudatosan alakítjuk a környezetet (helyet, eszközöket), amely során a gyerekek kötetlen formában, de mégis szervezeten játszhatnak.

Testnevelés foglalkozások:

Tudatos fejlesztéssel történnek a mozgás és testséma fejlesztő programok alkalmazásával.

Már a 4-5 éveseknél a testséma fejlesztésből az oldaliság érzékeltetése kap kiemelt szerepet. A mozgásfejlesztésben előtérbe kerülnek az egyensúlygyakorlatok, koordinációt fejlesztő gyakorlatok és a tér mozgásos megismerése.

Az 5-6-7 éveseknél pedig nagy hangsúlyt élvez a finommozgás, az észlelés, a mozgás közbeni alakítás és formaállandóság fejlesztése is.

A mindennapos tornát a gyermekek napirendjébe minden napra beiktatjuk. Ez a mozgás frissíti, őket, és elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Ezt a tevékenységet az óvodában naponta szervezzük meg. Időtartama a gyermekek fejlettségétől, életkorától függően 8-20 percig terjed.

A mindennapos együttmozgás fő részében mozgásos játékokat játszunk és kiegészíthetjük gimnasztikai gyakorlatokkal.

A **rendszeres nevelőmunka** hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásos játékok, melyeket a gyermekek rendszeresen kezdeményezik. Erre jó lehetőséget kínál mind a csoportszoba, tornaszoba, kedvező időjárás esetén pedig óvoda udvara.

A **testnevelési foglalkozások** az óvodapedagógus által szervezett tevékenységek.

Ez nem jelenthet kényszert a gyermek számára. Ha egészségügyi okok miatt a gyermek nem tud, nem akar részt venni a foglalkozáson, másik óvónőjével lehessen vagy csatlakozhasson saját választása alapján egy másik játszószobában számára kedvelt tevékenységhez.

Ez a szervezett testnevelés foglalkozás heti egy alkalommal van minden korcsoportban.

A foglalkozások során lehetőséget biztosítunk, hogy a gyerekek egyéni tempójuknak megfelelően végezzék, játsszák a közös mozgásos játékokat (körjátékot, táncot).

A mozgásos tevékenységek célja, feladata:

A nagy- és finommozgások és fizikális erőnlét fejlesztése.

- egyensúlyfejlesztés
- szem-kéz, szem-láb koordináció
- ritmikus tevékenységgel a ritmusérzék fejlesztése
- téri tájékozódás fejlesztése, irányok

Testséma fejlesztése

- testrészek ismerete,
- a test koordinációjának alakítása,
- a testfogalom kialakítása,
- a kezesség (lateralitás fejlesztése, a dominancia) erősítése

Fontos, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban!

Cél:

A gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek és teljes személyiségének fejlesztése, a spontán szabad játék és az irányított mozgásos tevékenységek keretein belül.

A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy biztosítjuk, hogy megmaradjon szabad mozgáskedvük.

A gyermekek fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, illetőleg a mozgásos sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése.

A gyermek testi-lelki egyensúlyának fenntartására törekszünk.

Feladat:

- A gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése.
- Motoros képességek fejlesztése.
- Helyes testtartás kialakítása.
- Vázizomzat erősítése.
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény maximális kielégítése.
- Nyugodt, derűs légkörben, játékban gazdag, kellő intenzitású testmozgás biztosítása.
- Nagymozgások, finommozgások, egyensúlyérzék fejlesztése.
- A mozgáson keresztül, a szociális készségek fejlesztése (társakhoz való alkalmazkodás, szabálytudat, feladattudat, együttműködés, tolerancia)

Tartalma és szervezése:

Döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik, melyeket változatos formában, különböző irányban, eszközzel és a nélkül is gyakorolnak.

Ide tartoznak még a testnevelési játékok, a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok és néhány talajtorna elem.

A mozgás végrehajtásánál ügyeljünk a megfelelő fokozatok és a gyermekek egyéni képességeinek figyelembe vételére.

A mindennapi testnevelés időpontját és helyét az óvónő tetszőlegesen választhatja.

Fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása.

A mindennapi mozgás, objektív feltételei:

- Megfelelő hely, tiszta környezet, jó levegő biztosítása.
- Ép, balesetmentes eszközök, melyek megfelelő számban álljanak rendelkezésre.
- Az udvar adottságainak figyelembe vétele, kihasználása.
- Lehetőség szerint séták, túrák szervezése a szabadban.
- Biztosítjuk a gyermekek számára a rendszeres napi levegőzést, a szabad mozgás lehetőségét az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével.
- Óvodapedagógusaink, fejlesztőpedagógusaink egyéni képességfejlesztés során alkalmazzák eszközként a mozgást. (különleges bánásmódot igénylő és kiemelt figyelmet igénylő, SNI-kiemelt figyelmet igénylő stb.).
- Az eszközök előkészítése az óvónő, a dajka, pedagógiai asszisztens valamint a gyerekek aktív közreműködésével történik (együttműködés).

Szubjektív feltételek:

- Az óvónő személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyerekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét.
- Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak kialakításához.
- Az óvodapedagógus dönti el, hogy a mindennapi testnevelésre szánt idő alatt testnevelés foglalkozást tart, vagy egy-egy mozgáscsoportot gyakoroltat, esetleg testnevelési játékokat alkalmaz.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mozog változatos körülmények között, ismeri és gyakorolja a különböző mozgásfajtákat.
- Nagymozgása fejlett, finommozgása kialakul.
- Mozgása összerendezett, egyensúlyérzéke megfelelő.
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Képes a versenyszabályok elsajátítására, betartására, az együttjátszásra.
- A csoportban kialakul a versenyszellem, képesek egymás eredményének elismerésére, megbecsülésére.
- Kialakulnak a gyermek akarat tulajdonságai: bátorság, kitartás, küzdeni tudás, a vereség elviselése.
- Örömmel, felszabadultan mozog.
- Sorrendiség helyes alkalmazása.
- Képessé válnak a differenciált mozgásra (gyors, lassú, energikus).
- Egyenes testtartással ülnek, állnak, járnak.
- Izomzatuk, csontrendszerük kellően megerősödött, teherbírásuk nőtt.

7. Az óvoda ünnepei

Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az ünnepek jelentősége:

1. Az ünnepek, mint visszatérő közösségi események személyiségfejlesztő hatásúak, olyan erkölcsi normákat, szokásokat, tartalmakat közvetítenek, amelyek egy gyermek fejlődéséhez elengedhetetlenek.
2. Akár természeti, vagy társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományokba gyökereznek, kiemelik a társadalmi közösségeit, pl.: óvodai közösséget a hétköznapiakból.
3. A társadalmi lényé válás sarkkövei az ünnepek.
4. Az ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés fontos színterei.
5. Az ünnepeknek, hagyományoknak, egyéb rendezvényeknek fontos szerepe van az óvoda, mint nevelési intézmény arculatának formálásában és menedzselésében is.

Az ünnepélyek formáját, jellegét a nevelőtestület az éves tervben rögzíti.

Ünnepeink:

Természeti változásokon alapuló ünnepek:

Szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek

Advent,
Mikulás
Karácsony,
Farsang,
Húsvét

Nemzeti ünnep:

Óvodánkban a jelképek szintjén meg emlékezünk a társadalmi ünnepekről is.

Március 15.
Október 23.

Az emberi élet változásainak személyes ünnepei:

Anyák napja,
Gyermeknap,
Évzáró,

Óvodánkban hagyománnyá vált:

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy valamennyi csoportnak legyen belső saját ünnepe, szokásai. Ezeknek is rendkívüli nagy közösségformáló szerepe van. Pl.: névnapok, születésnapok ünneplése.

- Óvodánkban születésnapokat, névnapokat ünnepelünk. (Szülői kérések alapján).
- Közös őszi, tavaszi kirándulások (csoportos, óvodai) szülői igények alapján, szülői finanszírozással, vagy pályázati lehetőségek kihasználásával.
- A szülőkkel közös munkadélutánok szervezése.
- Szükség esetén anyukás beszoktatás.

<i>Kiemelt figyelmet fordítunk a zöld ünnepek megünneplésére. Ilyenkor általában 1 hetes projektet készítünk.</i>	
október 4. Állatok világnapja	- korcsoporthoz és fejlettségi szinthez igazodó csoportban történő megünneplés ajánlás: • lexikonok képek nézegetése • esetleg képek gyűjtése • aktuális ünnepekhez kapcsolódó versek mesék, dalok megismerése, gyakorlása • mozgásos, utánozó vagy versenyjátékok • természetsarok aktualizálása • barkácsolás, festés, rajzolás, (újrahasznosított anyagokból) • játékeszközök készítése • kísérletek • környezetünk szépítése (virág, faültetés) • Kirándulások • növényültetés • kiállítás szervezés • Közös ünnepelés óvodaszintű ○ barkácsolások ○ kirándulás ○ akadályverseny stb.
március 22. Víz világnapja	
április 22. Föld napja	
május 10. Madarak-fák napja	

8. A sajátos nevelési igényű (kiemelt figyelmet igénylő) gyermekek nevelése

*„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj,
ami lehetőséget ad az apró mag számára, hogy azzá váljon,
amivé fejlődni képes.”
(Thomas Gordon)*

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen. Az irányelvekben foglaltak célja, hogy a társadalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a fogyatékos (sajátos nevelési igényű) kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Óvodánkban az inklúzió és a teljes integráció valósul meg, az egész napot együtt töltik a fogyatékos gyermekek a többségi óvodába járó társaikkal. Pozitívan viszonyulunk a fogyatékos gyermekekhez, - őszinte befogadással. Az együttes fejlesztésen túl, a gyermeket valóban szociálisan is befogadja az intézményünk.

Adaptáció valósul meg, az alkalmazkodás kölcsönös. Minden gyermeknek más megsegítésre van szüksége. A nevelésünk akkor megfelelő, ha igazodik a gyermek egyedi nevelhetőségéhez.

A társak nagy szerepet játszanak az integrációban, minél fiatalabbak, annál természetesebben fogadják a különbözőségeket. Meg kell ismertetni, tanítani, hogy hogyan kell természetesen együtt élniük, helyesen segíteniük. Ha ezt meg tanulja, a most felnövő nemzedék, akkor egy fogyatékos ember jelenlétében képes lesz adekvátan viselkedni.

A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Cél:

- A gyermek beilleszkedése, fejlődése, együtt haladása, szocializálódása.
- A fogyatékos és a nem fogyatékos tanulók közötti interakció maximális megvalósítása - a hangsúly nem pusztán együttléten, hanem az együttes tevékenykedésen, a közös játékon, a közös tanuláson, a kölcsönös kommunikáción van.
„Mindenki óvodája” kép kialakítása, kerülve a felesleges szegregációt.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása.
- A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarcától mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladat:

- Komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.
- A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus (enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos gyermekek) fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság gyógypedagógusaival együttműködés (fejlesztési tervek kialakítása, differenciált foglalkozások tervezése, pedagógiai diagnosztikai munka, kezdeményezések során).
- Differenciáltan, különböző célok kitűzése a gyermekek elé, különböző mélységű és terjedelmű ismeretek nyújtása, sokoldalú érzékeltetés az egyénhez igazítva, élet közeli helyzetben fejlesztve.

Az integrált nevelés feltételei

- Az integrált nevelés szerepel az intézmény Alapító Okiratában
- A gyermek rendelkezik szakvéleménnyel (**Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében** –2. sz. Pest Megyei Önkormányzat *Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Cegléd*)

Intézményünkben a fejlesztés területei

A feladat ellátás kiterjed: (alapító okiratunk alapján)

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek:

Az enyhén értelmi fogyatékosok személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Az enyhén értelmi fogyatékosok fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finom motorika, a figyelemlkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg; a tanulási képesség különböző mértékű

fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

Meg nem határozható pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek:

A pszichés fejlődés zavarai SNI-kategória új fogalom, sokféle diagnózist felölel, vizsgálata, terápiája több szakma (gyógyypedagógia, pedagógia, pszichológia, pszichiátria) együttes közreműködését igényli. Az Ajánlások szerzői tehát nem voltak könnyű helyzetben, hisz egy máig mozgásban lévő, máig nem tisztázottak pontosan a határai, ezért a gyermekek fejlesztése is komoly kihívást jelent. Roppant jártasnak kell lenni annak a szakembernek, aki ezen a területen képes eredményes munkát végezni, fejleszteni a gyermekeket. Mindig azzal kell tisztában lenni, mi az, amit tud a gyermek, hol van a határ, ahol már a hiányosság kiütözik.

integráló környezet, intézmény, óvoda feladata az SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelésében	szakember: orvos gyógypedagógus, feladata	szülő, család feladata
- A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás. - Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása. A szülők részletes és alapos tájékoztatása az integrált nevelést megelőzően, az egész folyamat során. Partnerként kezelése. - Fogadó környezet teremtése, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségletei kielégítést nyernek.(kisebb tereket, kuckókat alakítunk ki (mesesarok, pihenő, megnyugtató, nem túlszűfolt, inger dús környezet) - A befogadó csoport optimális létszáma, melyben 1, 2 de maximum 3 fő lehet a szakértői bizottság által enyhén értelmi fogyatékosnak minősített, illetve beszéd-fogyatékos gyermek legyen - A szülői közösség megismertetése az integráló neveléssel, pozitív viszonyulásra, elfogadásra ösztönzésük.. - Az integrációt vállaló pedagógusok felkészítése a rá váró feladatra, munkájuk segítése folyamatosan.	- A tanulásban akadályozott (ezen belül az enyhén értelmi fogyatékos), a tanulási zavarral és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek speciális nevelési, fejlesztési szükségleteinek megállapítása, (gyógy) pedagógiai diagnózis készítése - Állapotuk és élethelyzetük javítására irányuló gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, habilitációs és rehabilitációs feladatok megtervezése és ellátása, együttműködve a nevelésben, ellátásban, gondozásban érintett partnerekkel. - A szülők részletes és alapos tájékoztatása az integrált nevelést megelőzően.. Partnerként kezelése - Minden kiszűrt gyermekről írásos anyag készítése, amely tartalmazza a megfigyeléseket, a felvett anamnézist, a fejlesztendő területeket, a foglalkozások anyagát és a gyermek fejlődését. A dokumentumok vezetése (TÜ 356, 357. belív, külív) - A gyógypedagógiai folyamat eredményeinek értékelése,	- egészséges, inger gazdag környezet biztosítása, - a szakemberek, orvos, óvónő véleményének, segítségének elfogadása, - a gyermek eltérő fejlődésének elfogadása. - a vizsgálat biztosítása

képességek zavara	óvoda feladata	szakember feladata	szülő feladata
mozgás, téri tájékozódás beszéd, emlékezet, gondolkodási műveletek., finommotorika, figyelemkoncentráció, kommunikáció	- Megfelelő pedagógiai attitűd, - egyénre szabott feladatok, elvárások - gyógypedagógus fejlesztési tervének megismerése, ebből bizonyos elemek átvétele az óvodai játékba, - gyógypedagógus instrukciók alapján egyéni bánásmód alkalmazása, - gyógypedagógus által előírt feladatok, mozgássorok gyakorlása - játékos utánzó feladatokba való bevonás - a fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása. - A téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás, kognitív funkciók fejlesztése.	- A családdal együtt átfogó, személyre szabott programot alakítani ki a gyermek részére, melyet már az értelmi fogyatékoság gyanújának felmerülésekor elkezdene - Érzelmileg támogatni kell a szülőket és a testvéreket, - A gyermek megismerése. - Egyéni fejlesztési terv elkészítése - Az állapotának megfelelő mozgásfejlesztés.. -	- az egész családnak részt kell vennie a programban - gyógypedagógus instrukciói alapján egyéni bánásmód alkalmazása, - gyógypedagógus által előírt feladatok, mozgássorok gyakorlása - gyógypedagógus által kért feladatok gyakorlása - Együttműködés az óvodával a gyermek érdekében.

Az enyhén értelmi fogyatékos, fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelése. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük élmények, tapasztalatok és minták biztosításával, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megélhet. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai útmutatása alapján a megsegítésről.

Intézményünkben, a tanulásban akadályozott (ezen belül az értelmileg enyhe fokban sérült) gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a 2.sz. Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat állítja fel).

Beszéd fogyatékos gyermek.

A beszéd az egyik legösszetettebb funkcionális rendszer. A beszédakadályozottsága rendkívül sokszínű. A beszédben akadályozottság legjellemzőbb jegye, hogy a kommunikáció zavart, hiányzik vagy torzul a hangzó beszéd.

- Folyamatossága, ritmusa felbomlik
- Sérül a beszéd érthetősége
- Jellegzetes hibák mutatkoznak a beszédben és írásban

Különböző eredetű károsodások következményeként megjelenő hang beszéd-, nyelvi zavar gátolja az egyén és a környezete közötti interakciót.

OKOK: lehet öröklött, veleszületett és szerzett, organikus (centrális és perifériális), funkcionális, pszichés, és környezeti tényezők miatt létrejött akadályozottság a beszédben, a legenyhébb kiejtési eltéréstől a kommunikációt érintő egészen súlyos zavarig.

Leggyakrabban előforduló típusok:

1. megkésett beszédfejlődés
2. hangképzési (artikulációs) zavarok: pöszeség
3. orrhangzós beszéd: rinolália, rinotónia
4. beszédritmus zavarai: hadarás, dadogás
5. beszéd zavarok → afázia, írászavarok → agráfia, olvasászavarok → alexia.

✓ Megkésett beszédfejlődés: -ről akkor beszélünk, ha a beszéd és a nyelvfejlődés még 3 éves kor körül sem indul meg, de a hallás ép és a központi idegrendszer sem sérült. Értelmi szint gondolkodás, a figyelem, az emlékezet, a játéktevékenység, környezethez való alkalmazkodás is az életkornak megfelelő.

OK. Az idegrendszer érésének késése és a környezeti tényezőkben találjuk. Tünet biztos beszédérés, jó passzív és fejletlen aktív szókinccsel,

✓ hangképzési (artikulációs) zavarok: különböző beszédhangok hangcsoportok szabálytalan, rendellenes képzése következtében jön létre = pöszeség a pöszeség korrigálható.

Diffúz pöszeség nagyon elhanyagolt állapot esetén különösen kedvezőtlen környezeti hatások tényezők rontják az esélyeket

✓ orrhangzós beszéd: rinolália, rinotónia

Kemény és a lágy szájpad a garat és az orr-garat-üreg rendellenes működése következtében fellépő sajátos dűnnyögő beszéd.

✓ beszédritmus zavara

A beszéd egész folyamatának, összhangjának, szerkezetének felbomlásával állunk szembe.

<i>fogyatékoság</i>	<i>óvoda feladata</i>	<i>szakember feladata</i>	<i>szülő, család feladata</i>
megkésett beszédfejlődés hangképzési (artikulációs) zavarok: pöszeség orrhangzós beszéd: rinolália, rinotónia beszédrítmus zavarai: hadarás, dadogás beszéd zavarok	- A gyermekek beszédállapotáról való tájékozódás. A zavar okának kiderítése, szakemberhez irányítással. Megfelelő nevelői attitűd alkalmazása. - Gazdag nyelvi környezet biztosítása. - Pozitív beszédminta nyújtása.(hangsúly, dallam, hanglejtés) - A beszéd fogyatékos gyermekkel való beszéd közben lassabb tempóban egyszerű érthető szavakkal röviden kommunikáljunk. - Minden képen ismerjük meg. Nyerjük el bizalmát. Teremtsünk oldott bizalmas stressz mentes légkört. - Játsszunk egyszerű anyanyelvi játékokat. - Juttassuk sikerélményhez. - játsszunk vele olyan játékokat, ahol beszél, adjunk kezébe bábot, biztosítsuk számára a gyakorlás lehetőségét.	- Beszédhiba diagnosztizálása, területeinek feltérképezése. - A gyermek logopédiai ellátásának megtervezése, fejlesztési terv készítése. - Rendszeres fejlesztés.(beszédhangok tiszta ejtése, artikuláció, szókincs bővítés, megfelelő nyelvtani szerkezetek. - Kognitív képességek fejlesztése - A gyermek egész személyiségének fejlesztése. - Esetenként otthoni gyakorlásra szülő bevonása. - Óvoda bevonása a gyakorlásba. Tapasztalatok megosztása szülővel óvodával.	- Probléma feltárásának megbeszélése. - Megoldás keresés. - Rendszeres tájékozódás. - A szakember kérésére gyakorlás. - Pozitív beszélő környezet kialakítása. - Rendszeres beszélgetés a gyermekkel. - Rendszeres mesélés.

A fejlesztés célja:

- készítés a beszédre.
- minél érthetőbb beszéd kialakítása.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.

Szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „különbözőség” elfogadását, tolerálását.

9.1. Gyermekvédelem célja

A gyermeki személyiségfejlődést segíteni a gyermekvédelem preventív, speciális és gondozó tevékenységeivel.

Hátrányos helyzetűnek (HH) tekintjük: azt, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapított meg a jegyző; e csoporton belül.

Halmazottan hátrányos (HHH) helyzetű: az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, valamint, akit tartósan védelembe vettek.

Preventív gyermekvédelem

Az óvoda, felelős a gyermekek személyiségfejlesztéséért, céljai és törekvései így egybeesnek a gyermekvédelem preventív feladataival.

A prevenció két területen valósul meg:

Az óvodapedagógus és a szülők közötti jó kapcsolat kialakítása, mely folyamatos, őszintén tájékoztató, bizalmas, meghitt, segítőkész kell, hogy legyen.

Szükségesnek tartjuk, hogy ilyen esetekben bevonjuk a gyermekvédelmi munkába a család gyermekorvosát, védőnőjét, **szükség esetén a Családsegítő és gyermekjóléti szolgálatot is.**

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nevelési, tanulási tennivalóiban összhang jöjjön létre, az esetleges problémákat együttesen oldjuk meg.

Segítő nevelés

A hátrányos és veszélyeztető környezeti hatására a gyermekek személyiségfejlődése lelassul: kevesebb ismerettel rendelkeznek, mint az életkoruk és adottságaik alapján elvárható lenne, viselkedési szokásaik is hiányosak, vagy hibásak lehetnek. Fontosnak tartjuk, hogy az együttéléshez nélkülözhetetlen ismereteket elsajátíttassuk a gyermekekkel. Kialakítsuk a helyes viselkedési szabályrendszert, pótoljuk a hiányzó ismereteket. Egyéni fejlesztési tervben rögzítjük e téren elvégzendő feladatainkat. Az ötéves korban elvégzett iskolaérettségi vizsgálatot követően pedig, ha szükséges, mikro csoportos kompenzálást is szervezzünk. Fejlesztő tevékenységünkben bekapcsolódik a pszichológus, logopédus, és a **Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Szakértői Bizottság** fejlesztőpedagógusa is.

A csoportban végzett pedagógiai tevékenységünk során a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztését, illetve a sérült funkciók javítását, az esetlegesen hiányzó funkciók pótlását végezzük. A fejlesztő munka célja, hogy megelőzzük vagy csökkentjük a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés vagy egyéb ok miatt keletkeztek.

A megelőzést szolgálhatják a gyermek fejlettségi szintjét vizsgáló méréseink. A mérés során tapasztalt rendellenességeket feljegyezzük, jelezzük a Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Szakértői Bizottságnak.

A korrekciós munkát a szükséges esetben a lehető legkorábban meg kell kezdeni. Félre nem ismerhető jelek hívják fel a figyelmet a komplex vizsgálat elvégzésére, illetve a fejlesztő foglalkozások megkezdésének szükségességére.

Az óvodapedagógus feladata:

- korai szűrővizsgálatok elvégzése
- a gyermekek szakemberhez utalása
- az egyéni fejlesztés egyéni tervek alapján, a feltételek megteremtésével
- a családdal való együttműködés
- a Nevelési Tanácsadóval, Területi Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal való együttműködés.

Speciális gyermekvédelem

Jól ismerve a gyermeket és környezetét, észrevesszük, ha előnytelen hatások érik, melyek következtében fejlettségétől eltérő viselkedéselemek, zavarok jelentkeznek. A problémás helyzetűvé vált gyerekekről környezettanulmányt (esetenként a Családsegítő Szolgálat munkatársaival közösen) készítünk. A feltáró munka után kapcsolódik be a gyermekvédelmi felelős, és együtt döntünk a további tennivalókról.

9.2. A gyermekvédelem feladata

Folyamatos kapcsolattartás, a gyermekvédelmi és szociális szervekkel.

A csoportos óvodapedagógusokkal együtt a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, fejlődésük figyelemmel kísérése.

Családjuk segítése a megfelelő fórumok igénybevételével (Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Szakértői Bizottság, Családsegítő központ, Gyermekjóléti szolgálata, Önkormányzat Népjóléti osztálya).

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek segítése a szülők felvilágosításán keresztül.

Folyamatos tájékozódás a gyermekvédelemmel kapcsolatos törvényi változásokról, helyi rendeletekről, s azokról a nevelőtestület tájékoztatása, illetve beépítése munkánkba.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása, a pedagógiai titoktartás betartása, az ügyintézés diszkrét, empátikus végzése.

Felelőse:

- gyermekvédelmi megbízott
- csoportos óvodapedagógusok

Feladatok:

Minden tanév elején felmérjük a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek számát. A felmérést az óvodapedagógusok készítik el. A gyermekekkel való differenciált foglalkozást az óvodapedagógusok végzik.

A gyermekvédelmi-felelős éves munkatervet készít a csoportvezetők véleményének figyelembevételével, majd tanév végén beszámol az eredményekről, ill. hiányosságokról.

Városunkban "Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat" működik - folyamatos kapcsolatot az óvoda vezetője és a Gyermekvédelmi-felelős tartja.

Az óvodában lévő gyermekek szociális helyzetének, veszélyeztetettségének folyamatos figyelemmel kísérése a gyermekvédelmi felelős segítségével történik:

- felkérésre közös környezettanulmány készítése,
- az egészségügyi és a szociális ellátás (pénzbeli támogatás), valamint hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- gyermeküket egyedül nevelő szülők támogatása,
- krízis helyzetekben jogi, pedagógiai, pszichológiai segítségnyújtás.

9.3. Esélyegyenlőség megteremtése

Az **esélyegyenlőség érvényesülését** biztosítani kell a közoktatási intézményekben.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia. Az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával: oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Ez azt jelenti, hogy az egyenlő bánásmód követelményének betartása mellett törekedni kell az esélyegyenlőség előmozdítására is. Ez olyan aktív, cselekvő magatartást feltételez, amelynek eredménye, hogy az érintettek valóban aktív részeseivé válnak a számukra biztosított lehetőségeknek.

Esélyegyenlőségi programunk az intézmény Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján készült.

Az esélyegyenlőségi programban különösen az alábbi csoportokra irányul a figyelem:

- hátrányos helyzetű gyermekek (HH)
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH)
- sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermek)

Cél:

- A HH/HHH és az SNI-kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésének biztosítása
- Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése
- Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek (kiemelt figyelmet igénylő gyermek) hátrányainak kompenzálása az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során
- A HH/HHH és -kiemelt figyelmet igénylő családok partneri együttműködése az együttnevelésben
- Speciális végzettségű pedagógusok bevonása a nevelésbe (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus)

Feladat:

- A HH/HHH gyermekek gyakori, indokolatlan hiányzásának megszüntetése, a hiányzások megszüntetésével az iskolára alkalmassá tétel biztosítása

- A pedagógus közömbösségének, kiégésének kezelése
- A gyermek életkörülményeinek megismerése, a tapasztaltak tapintatos kezelése a titoktartási kötelezettséget betartva

A pedagógus feladata az, hogy

- ◆ felmérje, megítélje valamely gyermek képességét, erősségeit és gyengeségeit
- ◆ a személyes találkozások során felmérje a gyermekekkel szemben megfogalmazott szülői elvárásokat
- ◆ munkája során felismerje a gyermekre nehezedő – indokolatlannak tűnő – szülői elvárást, és azt a szülővel való kommunikáció, együttműködés keretében kezelje (lásd együttműködés az óvodával rész)
- ◆ tehetséges gyermekeknél kezdeményezze a tehetséggondozást,
- ◆ gyengébb képességű gyermekeknél javasolja a plusz-fejlesztő, felzárkóztató foglalkozásokon való részvételt
- ◆ teremtsen meg foglalkozáson a differenciáló nevelés kereteit, és alkalmazza azokat a többféle gyermeki igény kielégítésére

Szervezési feladatok

- ◆ Fogadóórák,
- ◆ Szülő, illetve a pedagógus által kezdeményezett beszélgetések és
- ◆ Családlátogatás megszervezése, lebonyolítása
- ◆ Indokolt esetben a szakmai tanácsadó intézmények bevonása a gyermekek nevelésébe, fejlesztésébe, a problémák megoldásába
- ◆ A rászoruló gyermekek részére támogatási eszközök, források keresése
- ◆ A kötelező eszközök körének célcsoportnak megfelelő meghatározása (rászoruló családok számának és arányának figyelembevételével)
- ◆ Rétegszülői értekezletek szervezése az azonos problémával élők számára
- ◆ Kirándulások, külön foglalkozások, egyéni beszélgetések szervezése
- ◆ Ingyenes, illetve kedvezményes étkezés biztosítása a rászorulóknak

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásainak megfelelően történik.

Gyermekevédelem, szociális segítségnyújtás, egészségügyi ellátás feladatai

Az óvodának, a nevelésben, fejlesztésben részt vevő személyek feladatai:

- ◆ Törekedjenek arra, hogy megismerjék a gyermek életkörülményeit, (tapintatosan, a titoktartási kötelezettséget betartva) betekintést nyerjenek a család szociális viszonyaiba az esetleges hátrányok leküzdésében való segítség céljából
- ◆ Kísérjék figyelemmel az adott gyermek szociális viselkedését, szociális viszonyait
- ◆ Értesítsék a szülőt arról, hogy a helyi önkormányzathoz milyen segítségért fordulhat
- ◆ Helyezzék előtérbe a gyermeki szükségletek kielégítését, az objektív és szubjektív feltételek megteremtését, változatos tevékenységek biztosítását nevelési céljaik megvalósítása érdekében
- ◆ Tájékoztassák a gyermekeket az intézményi balesetvédelmi előírásairól, a védő, óvó intézkedésekről
- ◆ Hajtsák végre az egészségnevelés feladatait minden gyermekre kiterjesztve

- ◆ Gondoskodjanak arról, hogy az orvosi, védőnői, és a fogászati ellátáson minden gyermek részt vegyen.

Együttműködés a szülőkkel

Az **óvoda** (A *nemzeti köznevelési törvényben* meghatározott feladatai ellátásának keretei között) **felelős** a gyermekek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a gyermekközösség kialakulásáért és fejlődéséért.

Ennek érdekében az óvoda:

- ◆ Működjön együtt a szülővel a gyermek személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában
- ◆ Nevelő munkáját a gyermekközösség kialakítása, fejlesztése során szülők közösségével együttműködve végezze
- ◆ Tartsa tiszteltben a szülőknek, illetve a gyámnak azt a jogát, hogy vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesüljön gyermekük

Együttműködés egyéb szervekkel

- ◆ Az óvoda partneri kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal:
 - segítséget kér a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattól akkor, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni,
 - gyermekbántalmazás vélelme esetén értesíti a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot,
 - részt vesz a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére a szolgálat által kezdeményezett eszmegbeszéléseken.

Gyermekek fejlődésének mérése, értékelése

Az intézmény általános nevelési céljai és feladatai egységesen biztosítják a SNI-kiemelt figyelmet igénylő és a HH/HHH gyermekek eredményes nevelését.

A nevelés folyamán, nyomon kell követni a csoportok szokás- és szabályrendjét, megfigyeléseket, méréseket, elemzéseket, értékeléseket végezni a kapott eredmények alapján a továbbfejlesztést megvalósítani az érintett gyermekeknél.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési - fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait.

Az óvodapedagógusok hozzáadott értékét jelzik a gyermekek folyamatos fejlődése, amely az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart.

Méréseink:

- ◆ szociális helyzet mérése (a törvényi előírásoknak megfelelően),
- ◆ készség- és képességszint mérés csoport- és egyéni szinten, évente 2 alkalommal
- ◆ tanköteles korú gyermekek szűrése minden év szeptember-októberében, és február-március hónapban végezzük, erre alapozva állítjuk ki az óvodai szakvéleményt.

Értékelés:

A nevelőtestület meghatározza az értékelés egységes követelményrendszerét. A reális és szakmailag megalapozott értékelés a problémák időben történő felismerését, és az azok megoldására való törekvés szolgálja. A szülők folyamatos, egyéni tájékoztatást kapnak a gyermekek előmeneteléről.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumai:

- ◆ anamnézis lapok
- ◆ egyéni fejlettségmérő lapok,
- ◆ gyermekmunkák

A konkrét mérés elvégzéséhez több terület kijelölésére került sor, melyeket az intézmény nevelőtestülete határozott meg.

A gyermek fejlődésének nyomon követése érdekében az óvodába lépést követően három hónapon belül, az iskolába lépőknek februárban-márciusban kerül sor a mérésére, az elért eredményeik rögzítésére.

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Az iskolakezdéshez szükséges fejlettség elérése érdekében végzett nevelő-fejlesztő munka eredményessége
- Tanulási nehézséggel, magatartási problémákkal küzdő gyermekek szűrővizsgálaton való részvételének segítése, a vizsgálati eredmények tükrében tudatos fejlesztőmunka végzése
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknek megfelelő iskolarendszer választásában segítségnyújtás
- A gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése az iskolakezdést követően is

9.4. A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartási Zavarokkal küzdő gyermekek

*„...időnként a szürkének látszó kavicsból
is előtűnik a drágakő csillogása”
(Czeizel Endre)*

A különböző részképesség gyengeségek és tanulási nehézségek kezelésére, a szakszerű diagnózis felállítása után, a probléma súlyosságától függően, több módszer alkalmazására is lehetőség van. A szakember egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki, mely lehetővé teszi a gyermek folyamatos fejlesztését, megfigyelését és individuális felzárkóztatását. Az egyéni fejlesztési tervet az óvónő és a fejlesztő pedagógus közösen dolgozzák ki. Az egyéni fejlesztési terv kidolgozására számos módszer létezik. Azonban minden tervnek tartalmaznia kell a gyermek általános adatait (anamnézis), a szakértői bizottság, illetve szakvélemény megállapításait, az egyes részképességek fejlettségi szintjét, a felmérések adatait. A gyermeket folyamatosan megfigyelik, és fejlődésének menetét értékelik.

- A fejlesztés rendszeressége a szakértői véleményben meghatározottak alapján történik.
- A fejlesztés helyszíne: történhet az óvodai csoportban, szabadidőben, egyéni és mikro csoportos formában, játékosan, só szobában. Fő szempont, ha lehetséges, úgy foglalkozunk a gyerekekkel, hogy szinte észre se vegye.
- Fő tanács a fejlesztés előtt: próbáljuk meg feltárni, hogy mi lehet a probléma oka, illetve nézzük meg azt, hogy mi az, amit még a gyermek tud, és ebből kiindulva készítsük a fejlesztési tervet.
- A szülő, a fejlesztőpedagógus, és az óvónő feladatait lásd az SNI-s gyermek fejlesztésénél leírtaknál. (62-67. oldal)

Célunk, és feladatunk

1. a gyermek megismerése és megfelelő érzelmi kapcsolat alakítása
2. képességeinek feltérképezése
3. szakemberhez utalás
4. szakértői vélemény alapján fejlesztési terv készítése
5. megtalálni a gyermek erősségeit, kihozni a maximális teljesítményt a gyerekből-
ösztönözni
6. sikerélményhez juttatni a gyereket, olyan tevékenység felkínálásával, amiben szívesen
rész vesz, hogy ne nyűgként, teherként élje meg ezt a feladatot
7. a gyermek hátrányainak minél nagyobb mértékű csökkentése

Partnerkapcsolatok:

Együttműködés a szakszolgálatok, az óvónők, fejlesztő pedagógus, szülők és gyermek között.

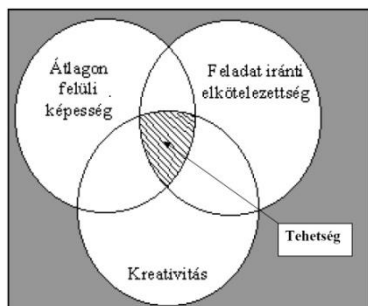
9.5. Tehetségfejlesztés az óvodában

„Emberi érték a tehetség, ami majdnem mindenki-
ben megtalálható,
csak sokáig kell faragni a követ, hogy végül megcsillanjon a drágakő.”
(Dr. Czeizel Endre)

Mi is a tehetség?

Harsányi I. (1988) meghatározása szerint: „**tehetség**en azt a velünk született adottságokra épülő,
majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi
tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményt tud
létrehozni.”

Óvodánkban a differenciálással, egyéni odafigyeléssel felzárkóztatjuk a szociálisan vagy
értelmileg rászorulókat, de szükséges foglalkoznunk a tehetségekkel is.

1. ábra A Renzulli-féle tehetség modell

A modellben a tehetségnek három összetevőjét emeli ki: átlagon
felüli képesség, kreativitás és feladat iránti elkötelezettség.

Óvodás korban tehetségígéretekéről, tehetségre irányuló
hajlamaikról beszélhetünk akkor, ha a gyermek adottságai
valamilyen területen az átlagosnál jobbak, és ehhez sokszor a
kíváncsiságnak, és az akaratnak szokatlan erőssége is társul. Az
adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a
környezet hatása által.

Tehetségre utaló jellemzők az óvodás korban:

- Jó koncentrációs képességek
- Szokatlanul jó memória
- Szellemileg fejlettebbek koruknál
- Korai nyelvi fejlettség
- Kíváncsiság, tudásvágy, sokrétű érdeklődés
- Önálló tanulásra való hajlam – szeret egyedül tevékenykedni.

- Kreativitás
- Szimbólumok, szimbólumrendszerek használata
- Fejlett igazságérzet
- Humorérzék
- Túlérzékenység
- Erős kötődés emberekhez, tárgyakhoz

Célunk:

1. a gyerekek erős oldalainak feltérképezése, fejlesztése
2. a speciális képességek megkeresése (sport, művészetek; rajz, tánc, ének, versmondás...)
3. egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
4. hatékony tanulói módszerek kialakítása
5. megfelelő érzelmi légkör kialakítása EQ (érzelmi intelligencia), légkörjavítás
6. kihozni a maximális teljesítményt a gyerekekből- ösztönözni
7. terhelhetőség – regenerálódás biztosítása, szabadidős tevékenységek biztosítása

A pedagógus feladata

- a gyerek alapos ismerete
- rugalmas, folyamatos, kötetlen napirend biztosítása
- sokszínű, változatos tevékenységek, játéklehetőségek, sikerélmény biztosítása
- Szeretetteljes, elfogadó, biztonságos légkör biztosítása
- a tehetség felismerése, azonosítása, diagnosztizálása,
- tehetséges gyerekek képességeinek fejlesztése (különböző tehetségfejlesztő programok segítségével),
- tehetséggondozó speciális helyi program kiegészítés készítése,
- a tehetséggondozás óvodai formáinak megteremtése
- a szülők, a család figyelmének felhívása, segítségnyújtás, megfelelő szakemberhez irányítás.

Pedagógus és szülői ház feladata

- Érzelmi stabilitást nyújtson a gyerekeknek,
- Támaszt nyújtani, mellettük állni, s ezzel hozzájárulni a „csodához”, a tehetségigéret kiteljesedéséhez.
- Együttlét, szeretet, türelem.

Az óvodáskor alapozó korszaknak tekinthető, elsősorban a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani a gyerekek számára azzal, hogy törődünk velük, odafigyelünk rájuk, engedjük őket szabadon játszani. Vannak olyan területek, ahol nagyon fontos, hogy megtörténjen a tehetséggyanú felismerése 6 éves korig

A területek a következők lehetnek óvodában:

- kiváló rajzkészség,
- zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- természetismereti témakör
- matematikai képesség
- anyanyelvi-, kommunikációs képesség
- testi ügyesség, tánc-harmonikus mozgás, versenysportra való alkalmasság

- kiemelkedő szociális képesség, vezetői képesség

Hátrányok kompenzálásának lehetősége

- fejlesztő programok, tanácsadás, gazdagító fejlesztés,
- család és az intézmény együttműködése,
- pedagógiai, pszichológiai eszközök, változatos pedagógiai módszerek.

Tehetséggondozás módszerei:

Óvodánkban csoporton belül történik.

Gyorsítás: melynek lényege, hogy az óvónő, aki ismeri a gyermek képességeit, az adott területen magasabb szintű feladatokat ad.(egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés)

Gazdagítás, dúsítás: a gyermekek fejlesztése kis csoportban játékidőben történik, só szobában zajlik.

Feltételek biztosítása:

- Ábrázolási, kézimunka tevékenységek gyakorlásához változatos, jó minőségű írószerek, rajzeszközök, festékek, pasztellkréta, linómetsző készlet, üvegfesték, különleges rajz –és kartonpapírok, dekortermékek, agyag, fonalak, formavágógép áll a gyerekek rendelkezésére.
- Zenei tevékenységekhez sokféle ütős-és ritmushangszer, dallamcsövek, csengettyűk várják a gyerekeket, de egyéb hangszereket is kipróbálhatnak: furulya, gitár, szintetizátor, köcsögduda.
- Napsugaras Titkos Kertben az ÖKO. házban jó idő esetén kiserkezesek, megfigyelések, ehhez nagyítók, fényképezőgép, távcső áll rendelkezésükre.
- A nagyvilág megismeréséhez diák, diafilmek, cd-k, ismeretterjesztő könyvek, földgömb, térkép biztosított.
- Improvizációhoz, dramatikus- és szerepjátékhoz, bábozáshoz különböző színű és méretű anyagok, jelmezek, fejdíszek, bábok, paraván áll a gyerekek rendelkezésére.
- Matematikai- logikai képességfejlesztő játékok használata.(LOGIKO, térépítő stb.)
- a szülők figyelmét felhívjuk a városban fellelhető lehetőségekre (Csillagfürt Alapítvány – a rajztehetségek kibontakoztatására, a szomszéd iskolában Dr. Patkós József, Igazgató Úr sakk szakkört tart, ha van ilyen kivételes logikai képességekkel rendelkező gyermek) is, ahol a gyermek tehetségének fejlesztése, kibontakoztatása, fejlesztése biztosított, illetve Gyömrőn működik a tehetségfejlesztés. (tánc, sport, képzőművészeti foglalkozások, néptánc stb.)

10. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

10.1 Az óvodába lépés feltételei

A 2019. évi LXX. törvény elfogadásával az Országgyűlés módosította a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényt, amelynek módosult előírásai 2019. július 26-án, szeptember 1-jén, illetőleg 2020. január 1-jén lépnek hatályba. A leglényegesebb változások szinte kivétel nélkül 2019. szeptember 1-jén, a következő tanév első napján lépnek hatályba.

Módosultak az óvodával kapcsolatos előírások a köznevelési törvény 8. § (1)-(3) bekezdéseiben. Az óvoda feladatával kapcsolatban bekerült az (1) bekezdésbe, hogy az óvoda a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Mint tudjuk az óvoda addig az évig kötelező, amelynek augusztus 31. napján a gyermek hatodik életévét betölti, hiszen ettől az évtől kezdve válik tankötelessé. A 8. § (2) bekezdésében módosultak az óvodai ellátás kötelező igénybe vételével kapcsolatos szabályok. Az eddigiekben a jegyző (az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó) a szülő kérelmére és az óvodavezető valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betöltötte, felmentést adhatott a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete ezt indokolta. A szabályok annyiban módosultak, hogy már nem a gyermek ötödik, hanem a negyedik életévének betöltéséig mentesíthető az óvodába járás alól. A mentesítés lehetséges okai közül a gyermek képességeinek kibontakoztatását mint indokot törölte a módosított törvény.

2020. január 1-jétől a kérelmet már nem a jegyző számára kell benyújtani, és a benyújtás határnapja is meg van határozva. A szülő a tárgyév május 25. napjáig benyújtott kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, a Kormány rendeletében kijelölt szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja.

2020. január 1-jei hatállyal változásokat vezetett be a módosított köznevelési törvény azoknak a számára, akik a tanköteles kor elérését követően különféle okok miatt még egy évig az óvodában szeretnének maradni. Az eddigiekben a tanköteles kor elérését követően további egy évig az óvodában maradhattak azok a gyermekek, akiknek ezt az óvoda vezetője, a szakértői bizottság vagy az óvoda, iskola, szülő kezdeményezésére indított iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság ezt indokoltnak találta. A 2020. január 1-jét hatályba lépő új előírást a köznevelési törvény tartalmazza az alábbiak szerint:

Nkt. 45. § (2): ...A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki... Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.

A köznevelési törvény 94.§ (4g) bekezdésében foglaltak szerint a kormány fogja kijelölni azt a hivatali szervet, amely az óvodai foglalkozások alóli mentesítéssel, illetőleg a tankötelezettség kezdetének egy évvel történő elhalasztásával kapcsolatos döntéseket meghozhatja.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédképesség (legalább beszédértés),
- önálló mozgásképeség.

Intézményünk jelenleg, az Alapító Okiratunkban megjelölt Sajátos Nevelési Igényű (- kiemelt figyelmet igénylő) kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket tudja fogadni (A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése az enyhe értelmi fogyatékos (tanulásban akadályoztatott), valamint beszéd fogyatékos).

10.2 A Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére. Az iskolába lépés feltételei

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végén 6- 7 éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amikor eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, az óvodából iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) Testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térbeli észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

c) Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolait, érzelmeit mások számára érthető formában, el tudja mondani
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni magát.
- Minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, esetleg születési adatait.
- Felismeri a napszakokat
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

d) Óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára

- Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.
 - Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársakkal.
 - Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
 - Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
 - Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelmeinek alakulása biztosítja a feladatok elvégzését.
- Az három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett igyekszünk elérni a fentiekben leírt fejlettségi szintet.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

11. Pedagógiai munkánk tervezése és időkeretei

11.1 Célja:

- Hogy **segítse a csoport életének megszervezését**, a nevelési folyamatban résztvevők és a közöttük lévő kapcsolatok fejlődését, harmóniát teremtsen a különböző fejlesztési területek között, és biztosítsa az egyensúlyt, a pedagógus célja, a szülő elvárásai és a gyerek vágyai között.
- A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a **gyerekek fejlődését**, önfejlődését tudatosan **segíthessük**, életüket úgy szervezhessük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenykedéshez és az alkotáshoz. A tervnek figyelembe kell vennie a gyerek szükségleteit, személyes érdeklődését.
- A terveinkhez viszonyítva elemezhető, **értékelhető a gyermek fejlettségi szintje** és az óvoda nevelési céljainak megfelelő munka. A helyi eltéréseket, az egyéni lehetőségeket és elképzeléseket figyelembe véve, nem lehet mindenhol egységes, mindenki által használható tervezési formát vagy tartalmat kidolgozni. Mindenki saját maga kell, hogy ezt kialakítsa, mert ezzel segítheti, könnyítheti meg saját munkáját.

A programhoz a következő szakmai dokumentumok elkészítését javasoljuk, melyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést (ajánlás):

- az óvodavezető éves pedagógiai munkaterve
- a csoportban dolgozó óvodapedagógusok éves terve (pl.: hálóterv, téma terv, tematikus terv projekt terv, anyaggyűjtés, ami azt jelenti, hogy bármikor, bárhol bővíthető és szűkíthető). A csoport éves tervének egyik fontos jellemzője, hogy a természet változásaira, az ünnepekre, a hagyományokra, a közvetlen környezet eseményeire épül.
- a gyermekcsoport nevelési-fejlesztési programja. Hagyományosan a csoportnaplóban kerül megtervezésre és értékelésre. A tervezés és értékelés a közösen kialakított és elfogadott csoportnapló vezetésének szabályai szerint történik.
- Gyermek személyi dossziéja. Tartalma (ajánlás): anamnézis, évenként minimum két alkalommal feljegyzés a gyermekről, fejlettségmérő lap, összesítő, gyermekmunkák, pedagógiai szakszolgálat (Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság) vizsgálati eredményei.

11.2 A tervezés tartalma

A pedagógiai ráhatások rendszerét nevelésünk célja és a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Alapvetően **fontos feladatunk** a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermekek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehetnek egyik vagy másik képességüket illetően. A nevelés és tanulás tervezését egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósíthatjuk meg.

A gyermekcsoport és azon belül a gyermekek fejlettségének megfelelően tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést féléves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában egy- vagy kéthetes periódusokban tervezzük. A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek, tapasztalatainak, ötleteinek aktuális tevékenységekbe és a nevelőmunka egészébe történő beépítését.

Külön is figyelünk a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítésére a rövid periódusú tervező és megvalósító munkánkban, mivel a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása is képes a nevelési-tervezési folyamatot befolyásolni. A gyermekek folyamatos megfigyelése is tervezésünk előkészítő folyamatához tartozik. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre, a gyakorlásra helyezzük a hangsúlyt.

11.3 A fejlesztés keretei, formái, módszerei

- A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:
 - önálló és irányított tapasztalatszerzés,
 - komplex tevékenységek rendszere, kötetlen és kevés kötött kezdeményezések és foglalkozások. Óvodánkban nevelőoktató munkánk során a kötetlen és kötött foglalkoztatási formákat egyaránt alkalmazzuk.

Tevékenykedtetés során az egyéni, páros, mikrocsoportos, csoportos szervezeti formák alkalmazására nyílik lehetőség. A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvónő választja meg, differenciáltan alkalmazza.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás, - felfedezés- saját élményű tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás
 - témák komplex feldolgozása
 - a téma projekt rendszerű feldolgozása

A tanulás- tevékenység során javasolt pedagógiai módszerek:

Hagyományos módszerek: megfigyelés, magyarázat, gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, buzdítás, dicséret, szituációs játék, segítségnyújtás, elemzés, probléma megoldás.

Korszerű módszerek - élménypedagógiai módszerek:

Vizsgálódás, kíváncsiság felkeltése, tanakodás, vitázás, érvelés, kísérletezés, összehasonlítás, tisztázás, elemzés, visszakérdezés, gondolkodtatás- segítő kérdés, bátorító megjegyzés, kivárás, próbálkozásra ösztönzés, önellenőrzés, kételyébresztés, hibázás lehetőségének biztosítása, probléma teremtés, fejlesztő támogató értékelés...

A jelen módszerekből a pedagógus választja ki, hogy az adott témát mely módszerekkel tudja legjobb tudása szerint közvetíteni, illetve feldolgoztatni a gyermekekkel.

11.4 A nevelés időkeretei a tervezéshez

Feladatunk a gyermekek óvodai életrendjének, időbeosztásának céltudatos megtervezése. A **heti rendben, napirendben** biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. Napirendünk lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását.

11.4.1 Napirend

Napirendünkben a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) szervesen beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része gyermekeink napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is fontosnak érezzük a szabad levegőn való mindennapi tartózkodást.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent számukra. A napirenden belül rugalmasan vesszük figyelembe az egyes tevékenységek időigényét. Napirendünk ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenység fejlődése ezt indokolja, változtatható, módosítható.

A napirendi tevékenységek megtervezése és megszervezés során lehetőleg biztosítanunk kell a párhuzamos tevékenységek lehetőségét. A folyamatos napirendet, a gyermeki tevékenységek önálló megválasztásának lehetőségét, a szabad játéktevékenységeket. A kötetlen, kezdeményezett tevékenység-kínálatok során tegyük lehetővé, hogy a csoporton belül, egy időben, egyszerre többféle tevékenység jellemezze a gyermekek életét. Ezek állandóan változó összetételűek, és változó időtartamúak lehetnek. A gyermeki figyelem (odafordulás), motiváltsági állapot, kíváncsiság, akárcsak éhségérzet (reggelizés), vagy egy tevékenység befejezettsége (pl. ábrázolás) módosíthatja, megváltoztathatja a gyermek újabb, más tevékenységének választását. Így az óvodapedagógus támaszkodhat a gyermekek által önként választott tevékenységükben való elmélyültségére, miközben koncentrálni saját tevékenység-kínálatainak irányítására.

A **napirend** általános időkeretei **12 óra**s óvodai nyitva tartás esetén:

Időkeretek	Tevékenységek
6.00-12.15	- Szabad játék, játékba integrált fejlesztés, egyéni, differenciált fejlesztés - Testápolás - Tízórai - Öltözködés - Mozgás, játék a szabadban, séta játék és mindennapi mozgás a szabadban - A környezet tevékeny megismerése (megfigyelés, séta, munka, beszélgetés)
12.15-13.30	- Testápolás - Naposi munka - Ebéd - Előkészületek a csendes pihenőhöz - Mesehallgatás
13.30-18.00	- Pihenés - Testápolás - Uzsonna - Egyéni fejlesztés - Szabad játék a csoportban vagy a szabadban

11.4.2 Heti rend

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő óvodai csoportjainkban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével óvodásaink napi életének megszervezéséhez. A heti rend - különösen a nevelési év elején - teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Később az iskolára való felkészítés feladatai, a heti rend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe.

A heti rend összeállításánál figyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására, közös megvitatására. A rugalmasság a helyzetekhez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A felsorolt 30-35 perces tanulási alkalmak csoportonként más-más napokon valósulnak meg.

Az alábbi tevékenységeket minden nap szervezzük:

- mindennapi mozgás (mindennapi testnevelés)
- verselés, mesélés

Az alábbi tevékenységek időpontjának, heti rendszerességének szervezését az óvodák csoportjai egymáshoz igazítva évenként határozzák meg a csoportnaplójukban:

- Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmakkal
- Külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalmakkal
- művészeti tevékenységek (rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, ének, zene, énekes játék verselés, mesélés)

A heti rend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, de az óvodán belül a csoportok heti rendjét bizonyos szinten összehangoljuk. (tornaszoba használata, környezeti sétákhoz személyi feltételek biztosítás, közös helyiségek használata, só szoba)

Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók. (Éves szinten ez a csoportnaplóban rögzítve található.)

Feladataink a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Nevelési terv készítése és értékelése évente kétszer.
- Heti, kétheti ütemterv

Csoportnapló	Féléves nevelési terv készítése és értékelése évente kétszer Heti kétheti ütemterv, tevékenységterv, tématerv, projektterv. (Akát több heti is lehet a témától függően. Az óvónők szabadon választhatják meg, hogy mikor melyiket alkalmazzák) Két féléves vagy egy éves oktatási terv, oktatási anyag gyűjtése. A gyermekekhez igazodó Heti rend és napirend összeállítása Évszakonkénti szervezési feladatok Statisztikai adatok BTMN-s gyerekek fejlődésének nyomon követése, és fejlesztési terv készítése számukra Különleges gondoskodást igénylő gyermek fejlődésének nyomon követése, gyógypedagógus segítségének igénybevétele. Különös figyelmet igénylő gyermekek felzárkóztatása Logopédiai fejlesztésre járó gyermekek nyilvántartása Megfigyelések
Felvételi és mulasztási napló	Személyes adatok nyilvántartása benntartózkodás és hiányzások pontos vezetése SNI gyermek adminisztratív nyilvántartása (BNO kód, ügyiratszám, szakértői bizottság neve, vizsgálat időpontja és felülvizsgálat éve)
A gyermeki fejlődés nyomonkövetése	Anamnézis lap Fejlődést nyomon követő mérőlapok (eredménytől függően esetleg képességfejlesztésként 1-2 játék, 1-2 játékos feladat) Szülői tájékoztatás évente 2 alkalommal emberrajz, 2-3 alkotás, 1-2 munkalap évente A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése évente kétszer.

12. Speciális szolgáltatásaink

Intézményünkben a nevelési időn túl, illetve a nevelési időbe beillesztve, egyéb kiegészítő speciális szolgáltatásokat is biztosítunk.

Térítés nélküli	Nevelési időn túl szervezett
hitélettel történő ismerkedés	A hitélettel történő ismerkedés (meghatározott időben)
kézműves foglalkozások	Kreatív délutánok évente két alkalommal, illetve megszervezésre kerülő Családi nap alkalmával a szülők bevonásával

A szolgáltatások dokumentumai

- szülők igényeit felmérő kérdőívek
- megállapodási szerződés a „szolgáltatóval”, mely tartalmazza a szolgáltatás: célját, feladatát, időrendjét, a programtervet, a vezető jóváhagyásával)
- működési dokumentumok: gyermekek nyilvántartása, tapasztalatok, feljegyzések.

13. Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje.

A nevelőtestület határozata alapján határozatlan időre szól.

Módosításának lehetséges indokai.

- szervezeti átalakítás
- törvényi rendelet
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt - egyéb érdekegyeztető fórum módosítási javaslata.

A nevelési program módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda vezetője
- a nevelőtestület kezdeményezésére
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői munkaközösség vagy
- az óvoda fenntartója

A nevelési program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az a fenntartó egyetértésével válik érvényessé. A módosított programot az egyetértéstől követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni. A törvények, rendeletek változása esetén a hatályba lépést követő 30 napon belül kell elvégezni a korrekciót.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének.

Folyamatos, értékelő vizsgálatok.

- A gyermekek fejlődésének egyéni értékelését az óvodapedagógusok végzik, melynek szempontjait közösen állítjuk össze szeptember 01-ig.
- Minden új gyermeknél az első évben fejlettségét feltáró szintmérő személyiséglapot készítünk. (bemeneti mérés)
- Minden évben 2x ismételt mérést végzünk annak érdekében, hogy szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készíthessünk, illetve Vizsgálat szükségességét meg tudjuk állapítani.
- Minden nevelési év végén a 6-7 évesek körében elemezzük, értékeljük a fejlődés jellemzőit. (Kimeneti mérés)

Mindezen mérésekről és ezek eredményeiről a szülők tájékoztatást kapnak, melyet aláírásukkal igazolnak.

A nevelési program nyilvánossága

A nevelési program nyilvánosságra hozatala:

Intézményünk nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A nevelési program egy-egy példánya a következő személyeknél illetve intézményeknél tekinthető meg:

- óvoda irattárában,
- óvoda vezetőjénél és helyettesénél,
- a szakmai munkaközösségek vezetőinél,

Monor Város Önkormányzatánál.

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

- Nevelőtestület
- Fenntartó
- Szülői Szervezet vezetősége

14. Legitimációs záradék

1. **Véleményezte:** Szülői Munkaközösség 2019. augusztus 30-án

Monor, 2019. augusztus 30.

Szülői Munkaközösség Elnöke

2. **Fenntartói egyetértési jogával élt:**sz Határozata

3. **Tájékoztatásul** megküldjük az iskolának, rövidített változat a szülőknél.

4. **Publikálás formája:** az óvodavezető iroda illetve, e-mailben a szülőknek, aki kéri, az óvoda honlapján megtalálható.

5. **Iráttári szám:**

6. **A nevelőtestület elfogadta** 2019. augusztus 26-án kelt 6-2/2019. számú Intézményi Határozatával.

Monor, 2019. augusztus 26.

7. **Az intézményvezető jóváhagyta** 2019. augusztus 26.

Monor, 2019. augusztus 26.

.....
hitelesítő

.....
hitelesítő

p.h.

.....
Técsiné Vas Ildikó
intézményvezető

.....
dr. Zsombok László
polgármester